

**ENQA ekspertų grupės
išorinio
Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC)
vertinimo išvados**

2012 m. birželis



ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Santrauka

Šiose vertinimo išvadose analizuojamas Lietuvos Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) atitikimas Europos nuostatomis ir gairėms, skirtoms išorinio kokybės užtikrinimo agentūroms, ir narystės Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo asociacijoje (ENQA) kriterijams. Vertinimą SKVC prašymu atliko ENQA valdybos patvirtinta ekspertų grupė.

Vertinimo procedūra apėmė SKVC parengtą savianalizės suvestinę ir dviejų dienų trukmės ekspertų grupės vizitą, kurio metu ji gilinosi į savianalizės suvestinėje iškeltus klausimus.

Remdamasi puikiai parengta savianalizės suvestine, teisės aktais ir kitais esminiais dokumentais, grupė apklausė visus SKVC organus (įskaitant administraciją, direktorių ir Tarybos atstovus) ir darbuotojus, ministerijos atstovus, institucijų, studentų ir kitų suinteresuotų šalių atstovų narius.

Grūpei padarė įspūdį, kaip buvo suorganizuotas vizitas į vietą; ekspertams buvo sudarytos visos galimybės nuodugnai aptarti SKVC veiklą su visomis pagrindinėmis suinteresuotomis šalimis, taip pat įvairiais etatiniais darbuotojais ir ekspertais.

Išvadose pateikta šiek tiek ilgesnė nei įprasta kontekstinė dalis, tačiau grupei atrodė svarbu pabrėžti didžiulę teisinę bazę, kuria remiantis veikia SKVC, ir mastą, koku Centro veikla reikšmingai keitėsi ir tebesikeičia. Išvadose pateikiamos įrodymų ir analizių, kuriomis remdamasi ekspertų grupė padarė išvadas dėl kiekvienos ESG trečios dalies nuostatos, santraukos. Taip pat pridedamos kelios rekomendacijos.

Atsižvelgiant į iš dokumentų bei apklausų gautus ir grupės patvirtintus įrodymus, pateikiamos šios baigiamosios išvados ir rekomendacijos dėl SKVC atitikimo ESG trečios dalies nuostatomis ir ENQA narystės kriterijams:

ESG nuostata	ENQA kriterijus		Atitikimo lygis
3.1	(1 dalis)	Išorinio kokybės užtikrinimo procedūrų naudojimas	Iš esmės atitinka
3.3	(1 dalis)	Veikla	Visiškai atitinka
	1		
3.2	2	Oficialus statusas	Visiškai atitinka
3.4	3	Ištekliai	Visiškai atitinka
3.5	4	Misija	Visiškai atitinka
3.6	5	Nepriklausomumas	Visiškai atitinka
3.7	6	Išorinio kokybės užtikrinimo kriterijai ir agentūrų veiklos būdai	Iš esmės atitinka
3.8	7	Atskaitomybė	Iš esmės atitinka
	Įvairūs		Visiškai atitinka

Turinys

Santrauka.....	2
Žodynėlis.....	4
1. Įžanga.....	5
1.1. Vertinimo pagrindas.....	5
1.2. Vertinimo procesas	5
1.3. Ekspertų grupė	5
1.4. Savianalizės dokumentas	6
1.5. Vizitas į vietą	6
1.6. Grupės vertinimo išvadų rengimas	6
2. Vertinimo kontekstas	7
2.1. Kintantis kontekstas	7
2.2. Aukštasis mokslas Lietuvoje.....	7
2.3. Aukštosios mokyklos	8
2.4. Nacionalinė kokybės užtikrinimo sistema Lietuvoje ir SKVC vieta bei funkcijos	9
2.5. SKVC procesai aukštojo mokslo kokybei užtikrinti.....	9
2.6. SKVC organizacija ir finansavimas.....	11
SKVC atitikimas Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatų ir gairių 3 daliai ..	12
ESG 3.1. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCEDŪRŲ AUKŠTAJAME MOKSLE NAUDOJIMAS.....	13
ESG 2.1. ATSIŽVELGIMAS Į VIDINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCEDŪRAS	13
ESG 2.2. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCESŲ GERINIMAS.....	15
ESG 2.3. SPRENDIMŲ PRIĖMIMO KRITERIJAI	17
ESG 2.4. IŠKELTŲ TIKSLŲ IR PROCESŲ DERMĖ	19
ESG 2.5. VERTINIMO IŠVADOS	22
ESG 2.6. TOLESNĖ VEIKLA	23
ESG 2.7. VERTINIMO PERIODIŠKUMAS	25
ESG 2.8. SISTEMINĖ ANALIZĖ.....	26
ESG 3.1. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCEDŪRŲ AUKŠTAJAME MOKSLE NAUDOJIMAS – IŠVADA	27
ESG 3.2. OFICIALUS STATUSAS.....	28

ESG 3.3. VEIKLA	29
ESG 3.4. IŠTEKLIAI.....	30
ESG 3.5. MISIJOS FORMULUOTĖ.....	32
ESG 3.6. NEPRIKLAUSOMUMAS	33
ESG 3.7. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO KRITERIJAI IR AGENTŪRŲ VEIKLOS BŪDAI.....	35
ESG 3.8. ATSKAITOMYBĖ	38
ENQA 8 kriterijus. ĮVAIRŪS.....	41
4. BENDROS ENQA EKSPERTŲ GRUPĖS IŠVADOS DĖL SKVC VERTINIMO.....	42
Pirmas priedas.....	43
Antras priedas – vizito į vietą darbotvarkė	48

Žodynėlis

CEEN	Vidurio ir Rytų Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų tinklas
Centras, SKVC	Studijų kokybės vertinimo centras
ENIC	Europos regiono informacijos centrų tinklas
ENQA	Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo asociacija
ESF	Europos socialinis fondas
ESG	Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės
EHEA	Europos aukštojo mokslo erdvė
EQAR	Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registras
EURAXESS	Europos mokslininkų mobilumo centrų tinklas
AM	Aukštasis mokslas
INQAAHE	Tarptautinis aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų tinklas
KPMPC	Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (buvęs Profesinio mokymo metodikos centras)
LMT	Lietuvos mokslo taryba
Vyriausybė	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
MOSTA	Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras
MSĮ	Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, priimtas 2009 m. balandžio 30 d., galiojantis nuo 2009 m. gegužės 12 d., išskyrus straipsnius, kurių įsigaliojimas buvo atidėtas (žr. „Valstybės žinios“, 2009, Nr. 54-2140)
NARIC	Nacionalinio akademinio pripažinimo informacijos centrų tinklas Europos Sąjungoje
Seimas	Lietuvos parlamentas
SVK	Studijų vertinimo komisija
Ministerija	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Taryba	Studijų kokybės vertinimo centro taryba

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

1. Įžanga

1.1. Vertinimo pagrindas

Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimą, atliktą 2012 m. kovo mėn., inicijavo pats Centras. SKVC siekė, kad būtų atliktas išorinis jo vertinimas, kuris suteiktų teisę Centrai pateikti paraišką dėl tapimo tikroju ENQA nariu. Yra du vertinimo tipai: vienintelis A tipo vertinimo tikslas yra įvykdyti periodinius ENQA narystės / įtraukimo į EQAR sąrašą reikalavimus; B tipo vertinimo tikslų yra keletas: vienas iš jų – įvykdyti periodinius ENQA narystės / įtraukimo į EQAR sąrašą išorinio vertinimo reikalavimus.

SKVC pasirinko A tipo vertinimą, siekdamas vėliau pateikti paraišką dėl narystės ENQA ir įtraukimo į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. 2012 m. vasario mėn. Centras ekspertų grupei pateikė įsivertinimo dokumentus su įvairiais priedais, o vizitas į SKVC būstinę Vilniuje vyko 2012 m. kovo 14–15 d.

1.2. Vertinimo procesas

Remiantis ENQA nuostatais, visos tikrojo nario statusą turinčios agentūros turi būti periodiškai išoriškai įvertinamos mažiausiai kas penkerius metus, siekiant patvirtinti, kad jos laikosi narystės nuostatų.

2004 m. lapkričio mėn. ENQA Generalinė Asamblėja sutiko, kad trečioji Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatų ir gairių (ESG) dalis turėtų būti įtraukta į ENQA nuostatų narystės sąlygas. Taigi, esminis ESG atitikimas yra pagrindinis ENQA tikrojo nario statuso suteikimo kriterijus. ESG buvo priimtos 2005 m. ministrų susitikime dėl Bolonijos proceso Bergene.

Trečia ESG dalis apima periodinį išorinį kokybės užtikrinimo ir akreditavimo agentūrų vertinimą. Išorinį vertinimą koordinavo ENQA. Išorinis SKVC vertinimas buvo atliktas remiantis procesu, aprašytu Gairėse išoriniam kokybės užtikrinimo agentūrų Europos aukštojo mokslo erdvėje vertinimui, ir pagal užduotyje pateiktą grafiką.

SKVC parengė savianalizės suvestinę, kurią grupė panaudojo kaip diskusijų pagrindą vizito į Centrą metu. Suvestinėje esanti informacija, kuri buvo patvirtinta vizito metu, ir papildoma medžiaga, gauta vizito metu, pateikė grupei įrodymų, reikalingų išvadoms parengti. Ekspertų grupė parengė galutinių vertinimo išvadų projektą, remdamasi savianalizės suvestine, vizitu į vietą ir jo rezultatais, ir suteikė SKVC galimybę pateikti pastabas dėl faktinio išvadų projekto tikslumo. Tada buvo parengta ir ENQA pateikta galutinė vertinimo išvadų versija.

Centras papildomai paprašė atkreipti ypatingą dėmesį į jo vidaus kokybės vadybos sistemą ir kokybės valdymo mechanizmus. Jie įtraukti į vertinimą kaip neatsiejama jo dalis, ypač ESG 3.8 atžvilgiu. Siekiant išvengti neatitikimo tarp pagrindiniame išvadų tekste esančių komentarų ir išvadų dėl kitų nuostatų, keletas papildomų pastabų pateikiamos A priede.

Ekspertų grupė patvirtina, kad vertinimo metu jai buvo prieinami visi dokumentai ir sudarytos sąlygos konsultuotis su visais pageidaujama asmenimis.

1.3. Ekspertų grupė

SKVC išorinio vertinimo ekspertų grupę sudarė šie nariai:

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Nick Harris – AM konsultantas, buvęs Jungtinės Karalystės Aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūros direktorius, Jungtinės Karalystės Bolonijos proceso ekspertas;

Andy Gibbs – Jungtinės Karalystės Bolonijos proceso ekspertas, Napier universitetas Edinburge (Jungtinė Karalystė);

Vaidotas Viliūnas – Marijampolės kolegijos direktorius (Lietuva);

Giedrius Viliūnas – Mykolo Romerio universiteto Studijų prorektorius (Lietuva);

Julian Hiller – studentų atstovas, Hanoveris (Vokietija).

1.4. Savianalizės dokumentas

SKVC parengė savianalizės suvestinę, kurioje išsamiai aprašė savo atitikimą narystės ENQA kriterijams. Savianalizės suvestinė suteikė pagrindinę informaciją ekspertų grupei; grupės nariams ji buvo prieinama internete. Taip pat buvo pateikta popierinė suvestinės kopija. Dokumento apimtis – 101 puslapis ir 27 priedai.

Pradinę savianalizės suvestinės versiją nuo 2010 m. liepos mėn. iki 2011 m. vasario mėn. rengė SKVC darbo grupė, ir apskritai dauguma darbuotojų dalyvavo suvestinės rengimo procese. Dokumentas apima šešerių metų laikotarpį nuo 2005 m. iki 2010 m., tačiau jame taip pat yra informacijos iš ankstesnių laikotarpių, siekiant didesnio aiškumo nušviečiant tendencijas ir veiklą.

Dėl įvairių atidėliojimų paslaugų sutartis ir užduotis su ENQA buvo pasirašytos tik 2011 m. gruodžio mėn., o vizitas į vietą suplanuotas 2012 m. kovo mėn. Todėl kilo poreikis papildyti savianalizės suvestinę, pažymėti naujausius teisės aktų pakeitimus ir SKVC pasiekimus nuo pradinės savianalizės suvestinės versijos parengimo. Ši papildoma informacija buvo išdėstyta 14 puslapių papildyme ir 10 priedų.

1.5. Vizitas į vietą

Ekspertų grupė susitiko su įvairiais darbuotojais ir suinteresuotomis šalimis, siekdama papildyti savianalizės suvestinėje pateiktą informaciją, išanalizuoti SKVC veiklos rezultatus, surinkti ir įvertinti tolesnę informaciją vietoje, suformuluoti preliminarias išvadas ir paruošti informaciją išvadų projektui.

Vizitas į vietą vyko kovo 14–15 d.; vizito darbotvarkė pateikiama Pirmame priede.

1.6. Grupės vertinimo išvadų rengimas

Vizito metu ir programai pasibaigus grupės nariai išsamiai aptarė SKVC atitikimą visiems ESG ir narystės ENQA kriterijams. Nariai buvo labai vieningos nuomonės dėl kiekvieno atskiro kriterijaus.

Pasibaigus vizitui vertinimo sekretorius, bendradarbiaudamas su grupės vadovu ir kitais nariais, parengė pradinę vertinimo išvadų projekto versiją. Ji buvo pateikta SKVC, kuris turėjo įvertinti faktinį tikslumą.

Gavę SKVC pastabas, ekspertų grupės vadovas ir sekretorius, konsultuodamiesi su grupe, suderino tolesnius išvadų pataisymus.

2. Vertinimo kontekstas

2.1. Kintantis kontekstas

Istatyminiai ir kiti pokyčiai, pažymėti vertinimo išvadų papildymuose, atspindi kintančią sistemą. Pradinė savianalizės suvestinės versija buvo parengta 2011 m. vasario mėn., o teisės aktų pataisos nulėmė didžiulius organizacijos konteksto pokyčius. Jie iliustruojami 13 punktų, aprašytų dalyje „Teisinės bazės, kuria remiantis veikia SKVC, pokyčiai“.

Kai kurie jų turėjo nedidelį poveikį SKVC išorinio kokybės užtikrinimo veiklai ir buvo paremti užsienio kvalifikacijų pripažinimu (už kurį atsako SKVC) ir dvigubų bei jungtinių laipsnių pripažinimu. Kiti pokyčiai susiję su esamų procesų ir veiklos būdų pakeitimais ir tobulinimu; jie atnaujinami remiantis patirtimi ir praktikos vertinimu. Tarp pavyzdžių galima paminėti Ekspertų atrankos tvarką, Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodiką.

Labai svarbus pokytis susijęs su Studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarka, pagal kurią tam tikromis aplinkybėmis naujos studijų programos gali būti akredituotos pateikus paraišką, bet neatliekant išorinio vertinimo.

2.2. Aukštasis mokslas Lietuvoje

Lietuvos aukštojo mokslo sistemai būdingas svarus valstybės dalyvavimas ir didelio masto teisinis reguliavimas.

Buvusi sovietinio laikotarpio švietimo sistema pradėta keisti atkūrus Lietuvos nepriklausomybę 1990 m. Reformos apėmė kreditų sistemos bei dešimtbalės vertinimo sistemos įvedimą ir mokymo programų atnaujinimą. Maždaug 1993 m. įvesta trijų studijų pakopų ir atitinkamų laipsnių sistema. Vykdamas reformą, buvo pertvarkytos veikiančios ir steigiamos naujos aukštosios mokyklos, taip pat atkurtos kai kurios buvusios aukštosios mokyklos.

Lietuvos Respublikos Konstitucija garantuoja nemokamą aukštąjį mokslą gerai besimokantiems piliečiams. Tačiau dėl nepakankamo bazinio mokslo ir studijų finansavimo aukštosios mokyklos savo iniciatyva pamažu įvedė mokesčius (pvz., už priėmimo paraiškų tvarkymą, egzaminų perlaikymą, išstėtines studijas ir pan.). Iki 2000 m. už mokslą mokančių studentų dalis pasiekė beveik 50 proc.

Išorinio aukštojo mokslo vertinimo sistema Lietuvoje atsirado 1995 m., įsteigus Studijų kokybės vertinimo centrą (SKVC). Centrai buvo pavestos šios funkcijos: aukštųjų mokyklų mokslo ir mokymo veiklų ekspertinio vertinimo organizavimas, aukštojo mokslo kvalifikacijų vertinimas ir informacijos, susijusios su kvalifikacijų pripažinimu, teikimas. 1998 m. Lietuva ratifikavo Europos Tarybos ir UNESCO konvenciją dėl aukštojo mokslo kvalifikacijų pripažinimo Europos regiono valstybėse (žinoma kaip 1997 m. Lisabonos pripažinimo konvencija). 1999 m. Lietuva pasirašė Bolonijos deklaratiją, o 2000 m. Aukštojo mokslo įstatymas nustatė du aukštųjų mokyklų tipus – universitetus ir kolegijas (tai buvo dvinarės aukštojo mokslo sistemos Lietuvoje pradžia).

Valstybinė švietimo strategija 2003–2012 m. (vėliau pakeista 2005 m., 2007 m. ir 2010 m.) apibrėžia tris bendrus ilgalaikius švietimo plėtotės siekius:

- sukuriama veiksminga ir darni, atsakingu valdymu, tikslingu finansavimu ir racionalių išteklių naudojimu pagrįsta švietimo sistema;
- išplėtojama tęstinė, mokymąsi visą gyvenimą laiduojanti ir prieinama, socialiai teisinga vietinio švietimo sistema;

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

- užtikrinama švietimo kokybė, atitinkanti atviroje pilietinėje visuomenėje ir rinkos ūkyje gyvenančio asmens, visuotinius dabarties pasaulio visuomenės poreikius.

Vėlesnė Lietuvos aukštojo mokslo reforma, prasidėjusi 2009 m. ir turinti didelį poveikį šiam vertinimui, sutelkta į veiksmingumo stiprinimą, kokybės ir prieinamumo gerinimą. Ja siekiama užtikrinti kokybišką švietimą ir sukurti galimybes intelektiniam potencialui vystyti ir jį išnaudoti. Numatoma, kad konkurencingos aukštosios mokyklos sustabdys gambiausių ir aktyviausių akademinės bendruomenės narių emigraciją. Kokybiškas aukštasis mokslas suprantamas kaip valstybės konkurencingumo garantas; aukštojo mokslo kokybę lemia keturi veiksniai: profesionalūs dėstytojai, adekvatūs materialieji ištekliai, garantuota finansinė studentų parama ir tinkami studentų bendrabučiai.

Be to, studijų krepšelio įvedimas stipriai pakeitė AM finansavimą ir taip buvo sudarytos galimybės ir privačioms aukštosioms mokykloms gauti valstybės paramą studijoms. Nuo 2008 m. valstybės finansuojamų studijų vietų skaičius mažėjo; universitetams ir kolegijoms paskirstytų krepšelių santykis kito kolegijų naudai. Taip pat veikia paskolų ir socialinės paramos sistemos. Mokslinių tyrimų finansavimas vis labiau remiasi programų konkursais, o bazinis valstybinis finansavimas mažėja, siekiant pabrėžti tyrimų rezultatų svarbą.

Remiantis MSI, aukštosioms mokykloms buvo suteiktas specialus juridinis statusas (ypač turto valdymo aspektu); pertvarkoma jų valdymo sistema. Daug reformos principų išdėstyta naujajame Mokslo ir studijų įstatyme. Aukštojo mokslo sistemos Lietuvoje pertvarkai skiriama didelė ES struktūrinių fondų parama.

2.3. Aukštosios mokyklos

Remiantis 2001 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, 11 proc. iš 3,48 mln. gyventojų turi aukštojo mokslo kvalifikaciją. Nuo 1992 m. gyventojų skaičius mažėjo, nors iki 2009 m. aukštųjų mokyklų studentų skaičius stabiliai augo. Nedidelis studentų skaičiaus sumažėjimas užfiksuotas 2010 m.

AM kvalifikacija gali būti įgyjama tik aukštosiose mokyklose. Universitetinės AM kvalifikacijos suteikiamos tik baigus universitetines studijų programas ar doktorantūros studijas. Koleginės AM kvalifikacijos suteikiamos tik baigus koleginės studijų programas. Teisė vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą (naujų studentų priėmimo skelbimą, studentų konsultavimą su studijomis susijusiais klausimais, diplomų išdavimą ir t. t.) suteikiama pagal leidimą.

Dauguma aukštųjų mokyklų veikia didžiuosiuose miestuose. Kolegijų tinklas sudarytas taip, kad kiekviename regione būtų bent po vieną šio tipo aukštąją mokyklą. 2011 m. sausio 1 d. leidimus vykdyti studijas turėjo 22 universitetai (14 valstybinių ir 8 privatūs) ir 23 kolegijos (13 valstybinių ir 10 privačių).

Veikia trys profesinės asociacijos: Lietuvos universitetų rektorių konferencija (14 narių, įskaitant visus valstybinius universitetus), Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (23 nariai, įskaitant 13 valstybinių ir 10 privačių kolegijų) ir Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacija (13 narių). 1996 m. du didžiausi universitetai inicijavo nacionalinės vieningos priėmimo sistemos kūrimą. 2000 m. šiam tikslui buvo įkurta asociacija. Iki 2010 m. visos Lietuvos aukštosios mokyklos įstojo į asociaciją, o sistemos paslaugomis pasinaudojo 36 500 pareiškėjų.

Vienas iš tebevykstančios aukštojo mokslo reformos uždavinių yra pertvarkyti mokslo institutų tinklą ir integruoti juos į universitetus. Taip pat paskelbtas uždavinys sumažinti aukštųjų mokyklų skaičių.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

2.4. Nacionalinė kokybės užtikrinimo sistema Lietuvoje ir SKVC vieta bei funkcijos

Įsteigtas 1995 m. ir vykdamas vieną iš funkcijų įgyvendinti nacionalinę mokslo ir studijų politiką ir prisidėti prie Lietuvos studijų sistemos ir Europos aukštojo mokslo erdvės nuostatų suderinimo, Studijų kokybės vertinimo centras yra nepriklausoma organizacija, finansuojama iš valstybės biudžeto ir pastaraisiais metais vis daugiau remiama „projektinėmis lėšomis“, kaip nurodyta savianalizės suvestinėje. Iš tiesų šias projektines lėšas SKVC skiria Vyriausybė nekonkursiniu būdu iš Europos socialinio fondo valstybei skiriamos sumos.

Pagrindiniai SKVC uždaviniai iš esmės liko tie patys nuo pirmųjų SKVC nuostatų patvirtinimo: skatinti aukštųjų mokyklų veiklos kokybę organizuojant išorinį vertinimą ir institucijų bei studijų programų akreditavimą; kurti palankias laisvo asmenų judėjimo sąlygas organizuojant ir vykdamas užsienio institucijose įgytų, su aukštuoju mokslu susijusių, kvalifikacijų vertinimą ir (arba) pripažinimą Lietuvos Respublikoje.

SKVC veikla paremta partneryste, profesionalumu ir kokybe. Šias sąvokas Centras apibūdina taip:

- Partnerystė – tai abipusė pagarba tarp vertinamųjų ir vertintojų. Savo veikloje mes pasikliaujame išorės ekspertais. Siekiame palaikyti abipusiškai naudingą bendradarbiavimą su švietimo srityje veikiančiomis ar švietimo rezultatais pasinaudojančiomis institucijomis, studentų organizacijomis ir kitais socialiniais dalininkais.
- Profesionalumas – tai atsakingas, objektyvus ir skaidrus mums patikėtų uždavinių sprendimas.
- Kokybė mūsų veikloje reiškia geriausio rezultato siekimą analizuojant savo veiklą ir koreguojant veiklos kryptis. Siekiame naujų žinių ir patirties nuolat mokydami ir dalydami. Niekada nepamirštame pasirūpinti, kad vidinio kokybės užtikrinimo sistema veiktų tinkamai.

SKVC vizija – tapti įtakingu idėjų kūrėju, diegėju ir skleidėju.

2009 m. įsigaliojus naujai teisei bazei, reglamentuojančiai aukštojo mokslo įgyvendinimą, SKVC peržiūrėjo ir pakoregavo savo funkcijas, nes su mokslinių tyrimų ir meno vertinimu susijusią veiklą perėmė Lietuvos mokslo taryba (LMT).

SKVC dalyvavo 30 projektu, finansuojamų pagal įvairias programas iš Europos Komisijos, Europos socialinio fondo, kitų šalių vyriausybių, įvairių fondų ir Lietuvos valstybės biudžeto. Per 16 metų nuo įsteigimo SKVC darbuotojų skaičius išaugo nuo 3 iki 34; taip pat atitinkamai padidėjo Centro biudžetas, kuris 2011 m. viršijo 4,6 mln. litų (daugiau nei 1,3 mln. eurų). Nuo įsteigimo Centras aktyviai dalyvauja įvairiose tarptautinių organizacijų veiklose; šiuo metu jis yra 6 tarptautinių tinklų narys.

2.5. SKVC procesai aukštojo mokslo kokybei užtikrinti

Valstybės mokslo ir studijų politiką formuoja Seimas, o įgyvendina daugiausia Vyriausybė, Švietimo ir mokslo ministerija, Lietuvos mokslo taryba, Valstybinis studijų fondas ir SKVC (MSĮ 12 straipsnis). Remiantis Švietimo ir mokslo ministerijos nuostatais, ministerija atsakinga už valstybinės politikos įgyvendinimo organizavimą, koordinavimą ir kontrolę šiose srityse: formaliojo ir neformaliojo švietimo, mokymosi visą gyvenimą, švietimo pagalbos, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros. Aukštojo mokslo taryba yra

patariamoji institucija, sudaryta iš įvairių visuomenės atstovų, kurios funkcija yra patarti Švietimo ir mokslo ministerijai strateginiais aukštojo mokslo plėtros klausimais.

SKVC yra viena iš keturių institucijų, atsakingų už valstybinės aukštojo mokslo politikos įgyvendinimą. Centro finansavimas, išsamios funkcijos ir valdymas išdėstyti MSI (2009 m.). Iš šių keturių institucijų SKVC yra vienintelė organizacija, pavaldi Švietimo ir mokslo ministerijai; įstatyme neminima jokia kita Ministerijai pavaldi įstaiga, o tai rodo išskirtinį SKVC vaidmenį aukštojo mokslo srityje ir prisideda prie jo veiklos tęstinumo.

2007 m. Švietimo ir mokslo ministerija įsteigė Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centrą (MOSTA) ir pavedė šias užduotis:

- vykdyti mokslo ir studijų sistemos stebėseną, organizuoti ir analizuoti jos būklę;
- teikti informaciją, reikalingą mokslo ir studijų politikai įgyvendinti, ir rekomendacijas dėl jos tobulinimo.

MOSTA finansuojama iš valstybės biudžeto, tačiau didžioji dalis lėšų gaunama iš projektų. Keletas projektų, kuriuos įgyvendino Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras, gavęs ESF paramą, yra susiję su studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinimu, todėl kyla tam tikra painiava tarp SKVC ir MOSTA priskirtų funkcijų.

Remiantis 1991 m. Švietimo įstatymo 37 straipsniu, už švietimo kokybę atsako švietimo teikėjas. Mokslo ir studijų įstatymas išsamiau apibrėžia aukštųjų mokyklų pareigas ir veiksmus kokybės atžvilgiu:

- Aukštoji mokykla privalo informuoti steigėjus, juridinio asmens dalyvius ir visuomenę apie studijų ir mokslinės veiklos kokybės užtikrinimo priemones, o valstybinės aukštosios mokyklos – ir apie savo finansinę, ūkinę ir mokslinę veiklą ir lėšų naudojimą; savo studijų programų išorinio kokybės įvertinimo ir akreditavimo rezultatus.
- Valstybinio universiteto senatas tvirtina vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą ir kontroliuoja, kaip ji įgyvendinama; remiantis tuo pačiu straipsniu, panašias funkcijas vykdo valstybinės kolegijos akademinė taryba.
- Aukštosios mokyklos atsako už mokslo (meno) veiklos, studijų ir kitos veiklos kokybę.
- Aukštosios mokyklos turi viešai skelbti savo veiklos kokybės rodiklius ir kartu su vertinimo institucijomis puoselėti mokslo ir studijų veiklos kokybės kultūrą. Kiekviena aukštoji mokykla privalo turėti vidinę studijų kokybės užtikrinimo sistemą, grindžiamą Europos aukštojo mokslo erdvės studijų kokybės užtikrinimo nuostatomis ir pačios aukštosios mokyklos patvirtinta veiklos kokybės gerinimo strategija, numatyti veikimo būdus ir priemones, padedančius užtikrinti jos teikiamo aukštojo išsilavinimo kokybę.

Taigi, atsakomybė už aukštojo mokslo kokybę pirmiausia tenka aukštosioms mokykloms. Remiantis įstatymu, valstybė atsakinga už formalųjį ir iš dalies neformalųjį švietimą. Valstybės vaidmuo užtikrinant aukštojo mokslo kokybę išreikštas įsteigiant SKVC – išorinę kokybės vertinimo įstaigą.

Kokybės vertinimas prasidėjo kaip studijų programų vertinimas ir pamažu išsiplėtė iki institucijų veiklos vertinimo. Šiuo metu SKVC organizuoja abiejų rūšių vertinimą, kuris privalomas tiek valstybinėms, tiek privačioms aukštosioms mokykloms.

1999 m. Vyriausybės sprendimu Studijų kokybės vertinimo centras tapo atsakingas už užsienio kvalifikacijų vertinimą, tačiau sprendimą dėl užsienio akademinė kvalifikacijų pripažinimo turėjo priimti Švietimo ir mokslo ministerija, o sprendimą dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo – atitinkama įgaliota institucija.

1996 m. Švietimo ir mokslo ministerija įsteigė Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centrą (KPMPC), kurio misija – teikti pagalbą švietimo teikėjams, mokytojams ir mokiniams ir įgyvendinti valstybinę profesinio mokymo sistemos plėtros politiką. 2009 m. šiai įstaigai pavesta dar viena užduotis – tvarkyti Lietuvos kvalifikacijų sistemą. Dalyvaudamas atitinkamų tarptautinių tinklų veikloje, KPMPC atlieka Nacionalinio profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinio punkto (*Quality Assurance National Reference Point for Vocational Education and Training*), Nacionalinio kvalifikacijų koordinavimo punkto (*National Coordination Point*) ir Europos profesinio mokymo plėtotės centro (CEDEFOP) informacijos ir žinių tinklo *ReferNet* koordinatoriaus funkcijas.

Nuo nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. Lietuvoje nebuvo inspekcijos ar panašios išorinio vertinimo įstaigos aukštojo mokslo problemoms spręsti. 2007–2008 m. įgyvendindama Valstybinę švietimo strategiją 2003–2012 m., Valstybės kontrolė atliko švietimo reformos, įskaitant AM sektorių, auditą. Audito išvadosse pabrėžiamas neadekvatus AM finansavimas ir neadekvatus studijų ir mokslo kokybės užtikrinimas, nes nustatytos aukštosios mokyklos, kurių vidinio kokybės užtikrinimo sistema netinkama. 2009–2010 m. Valstybės kontrolė atliko informacinių sistemų integracijos ir pertvarkymo aukštosiose mokyklose auditą (audito išvados viešai dar nepaskelbtos). 2009 m. Mokslo ir studijų įstatymas nustatė akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus įsteigimą, tačiau šiuo klausimu Seimas dar nepriėmė jokie sprendimo.

Aukštųjų mokyklų steigimą reglamentuoja MSĮ, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu patvirtinta Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusios veiklos išdavimo tvarka (2009 m.) ir Švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinta Paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimo tvarka (2010 m.).

Galima steigti tiek valstybines, tiek privačias aukštąsias mokyklas (universitetus, kolegijas, akademijas ar seminarijas). Valstybinį universitetą steigia Seimas Vyriausybės teikimu. Valstybinę kolegiją steigia Vyriausybė Švietimo ir mokslo ministerijos teikimu. Nevalstybinę aukštąją mokyklą gali steigti fiziniai arba juridiniai asmenys, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas bei įstaigas, taip pat Europos Sąjungos valstybėse narėse ir kitose Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusiose valstybėse įsisteigusių įmonių filialai Lietuvoje.

2.6. SKVC organizacija ir finansavimas

SKVC teisę vykdyti institucijų ir studijų programų išorinį vertinimą ir akreditavimą, aukštojo mokslo kvalifikacijų vertinimą ir pripažinimą reglamentuoja, *inter alia*, MSĮ 17 straipsnio 1 dalis, apibrėžianti Centro uždavinius. Už Centro atliekamą vertinimą nerenkamas joks mokestis nei iš fizinių, nei iš juridinių asmenų.

Teisę inicijuoti užsienio kvalifikacijų vertinimą turi tokių kvalifikacijų turėtojai arba jų įgaliojti asmenys (tiek fiziniai, tiek juridiniai). Persiųsdamas dokumentus Švietimo ir mokslo ministerijai, SKVC taiko „vieno langelio“ principą: Ministerija priima sprendimus dėl užsienio kvalifikacijų pripažinimo remdamasi SKVC atliktu kvalifikacijų vertinimu, tačiau pareiškėjai teikia paraiškas ir reikalingus dokumentus tik SKVC ir iš šio Centro gauna SKVC sprendimus dėl kvalifikacijų vertinimo ir (arba) Švietimo ir mokslo ministro įsakymus dėl kvalifikacijų pripažinimo, arba šie dokumentai pareiškėjams išsiunčiami paštu.

Prieš įsigaliojant naujam Mokslo ir studijų įstatymui teisė inicijuoti studijų programų vertinimą priklausė Švietimo ir mokslo ministerijai, kuri tvirtindavo metinius studijų programų vertinimo planus SKVC teikimu. Nuo 2009 m. studijų programų vertinimą inicijuoja aukštosios mokyklos, kurios teikia paraiškas SKVC. Aukštosios mokyklos taip pat gali kreiptis į kitą ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

vertinimo agentūrą, kuri yra EQAR narė. Vis dėlto abiem atvejais sprendimus dėl akreditavimo priima išimtinai tik SKVC. Šiuo metu už SKVC atliekamą vertinimą neimamas joks mokestis, o tai gana naudinga aukštosioms mokykloms. Dažniausiai SKVC kviečia tarptautines ekspertų grupes studijų programoms vertinti; taip prisidedama prie vertinimo objektyvumo ir aukštųjų mokyklų pasitikėjimo vertinimo rezultatais.

Prieš įsigaliojant MSĮ kolegijų vertinimą inicijuodavo Švietimo ir mokslo ministerija KPMPC teikimu, o vėliau, nuo 2006 m., SKVC teikimu. 2009 m. Mokslo ir studijų įstatymas nustatė, kad kiekvienos aukštosios mokyklos išorinį vertinimą turėtų kas šešerius metus inicijuoti Švietimo ir mokslo ministerija. 2010 m. pabaigoje – 2011 m. pradžioje Ministerija inicijavo išorinį 3 universitetų ir 1 kolegijos vertinimą. 2011 m. Centras nustatė terminus, iki kurių kiekviena aukštoji mokykla turi pateikti savo savianalizės suvestines ir atlikti išorinį vertinimą. Reguliarų universitetų ir kolegijų vertinimą vykdys Lietuvos ir užsienio ekspertų grupės.

Prieš įsigaliojant naujam MSĮ 2009 m. sąlyginio studijų programos akreditavimo atveju pakartotinis programos vertinimas būdavo atliekamas po maždaug dvejų metų, siekiant įvertinti aukštosios mokyklos vykdytas priemones ankstesnio vertinimo rekomendacijoms įgyvendinti. Jei studijų programa turėdavo neesminių trūkumų, ji būdavo akredituojama trejiems metams. Baigiantis šiam laikotarpiui programa būdavo dar kartą vertinama siekiant patikrinti, ar aukštoji mokykla atsižvelgė į ekspertų rekomendacijas ir kaip patobulino programą.

Riboto studijų programos akreditavimo atveju naujų studentų priėmimas būdavo sustabdomas, o aukštosios mokyklos reikalaujama pateikti Centrai neatidėliotinų priemonių planą, kaip bus pagerinta programos kokybė ir užtikrinamos bent minimalios likusių studentų žinios ir gebėjimai. Tokius planus vertindavo Centro suformuota ekspertų grupė. Jei planas būdavo įvertinamas teigiamai, aukštajai mokyklai būdavo leidžiama toliau vykdyti studijų programą iki paskutinės prieš ribotą programos akreditavimą priimtų studentų laidos. Jei planas būdavo įvertinamas neigiamai, studijų programos įgyvendinimas būdavo nedelsiant nutraukiamas, o studentams suteikiama galimybė tęsti studijas pagal kitą studijų programą.

3. Išvados

SKVC atitikimas Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatų ir gairių 3 daliai

ESG 3.1. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCEDŪRŲ AUKŠTAJAME MOKSLE NAUDOJIMAS

Nuostata:

Agentūros, siekdamos užtikrinti išorinę kokybę, turėtų atsižvelgti į išorinio kokybės užtikrinimo procesus, aprašytus antroje Europos nuostatų ir gairių dalyje, ir jų veiksmingumą.

Gairės:

Antroje dalyje aprašytos išorinio kokybės užtikrinimo nuostatos yra vertingas išorinio kokybės vertinimo procesų pamatas. Nuostatos atspindi Europos išorinio kokybės užtikrinimo raidos nuo 1990 metų įgytą gerą patirtį. Todėl svarbu, kad išorinio kokybės užtikrinimo agentūros, vertindamos aukštąsias mokyklas, naudotųsi šiomis nuostatomis. Išorinio kokybės užtikrinimo nuostatos kartu su išorinio kokybės užtikrinimo agentūroms nustatytomis nuostatomis turėtų sudaryti profesionalaus ir patikimo išorinio aukštųjų mokyklų kokybės užtikrinimo pagrindą.

Įrodymai ir analizė

Tolesnėse dalyse pateikiami kiekvieno ESG 3.1 komponento, būtent antroje Europos nuostatų ir gairių dalyje išdėstytų nuostatų, įrodymai ir analizė:

ESG 2.1. Atsižvelgimas į vidinio kokybės užtikrinimo procedūras

ESG 2.2. Išorinio kokybės užtikrinimo procesų gerinimas

ESG 2.3. Sprendimų priėmimo kriterijai

ESG 2.4. Iškeltų tikslų ir procesų dermė

ESG 2.5. Vertinimo išvados

ESG 2.6. Tolesnė veikla

ESG 2.7. Vertinimo periodiškumas

ESG 2.8. Sisteminė analizė

ESG 2.1. ATSIŽVELGIMAS Į VIDINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCEDŪRAS

Nuostata:

Naudojant išorinio kokybės užtikrinimo procedūras turėtų būti atsižvelgiama į vidinio kokybės užtikrinimo procesų, aprašytų pirmoje Europos nuostatų ir gairių dalyje, veiksmingumą.

Gairės:

Vidinio kokybės užtikrinimo nuostatos, esančios pirmoje dalyje, suteikia naudingą pagrindą išoriniam kokybės vertinimo procesui. Labai svarbu, kad aukštųjų mokyklų vidinės veiklos kryptys ir procedūros būtų atidžiai vertinamos išorinio vertinimo procedūrų eigoje, siekiant nustatyti, kaip laikomasi vidinio vertinimo nuostatų. Jeigu aukštosios mokyklos sugeba parodyti savo vidinių kokybės užtikrinimo procesų veiksmingumą ir jeigu tie procesai garantuoja kokybę bei nuostatas, tuomet išoriniai procesai turėtų būti mažiau intensyvūs nei tuo atveju, jei vidinio kokybės užtikrinimo procedūros yra mažiau veiksmingos.

Įrodymai

Savianalizės suvestinėje nurodoma, kad SKVC neatlieka aukštosios mokyklos vidinio kokybės užtikrinimo sistemų vertinimo. Vertindamas programą, SKVC visada įsitikina, ar ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

studijų programa administruojama tinkamai ir ar vidinis programos kokybės užtikrinimas veiksmingas ir skaidrus. Išorinis aukštosios mokyklos vertinimas visada apima ir jos vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo analizę. Abiem atvejais (programos ir veiklos vertinimo) SKVC atsižvelgia į daugumą pirmoje Europos nuostatų ir gairių dalyje išdėstytų nuostatų. Tai kokybės užtikrinimo politika, aukštosios mokyklos teikiamų kvalifikacijų atitikimas nacionalinei ir Europos kvalifikacijų sąrangoms, studijų programų kokybės vertinimas, studentų rezultatų vertinimas, dėstytojų kompetencijų tobulinimas, parama studentams, duomenų kaupimo organizavimas ir informacijos teikimas.

Galiojantys teisės aktai nustato tik vieną išorinio vertinimo palengvinimo išimtį. Akreditavus aukštąją mokyklą, tos aukštosios mokyklos naujos studijų programos akredituojamos be išorinio vertinimo procedūrų. Tačiau ir šiai nuostatai taikomos kelios išimtys, kurios aiškiai aprašytos Ministerijos įsakymuose dėl studijų programų išorinio vertinimo ir akreditavimo. Kitais atvejais, pateikus vertinimo išvadą, atsakomybė už kokybės užtikrinimo procesų gerinimą tenka aukštajai mokyklai. Gerai įvertintos studijų programos vertinamos rečiau, t. y. jos akredituojamos ilgesniam laikui, taip sumažinant privalomo išorinio vertinimo procedūrų skaičių ir dažnumą.

Naujasis 2009 m. įstatymas nustato, kad aukštoji mokykla privalo turėti vidinę kokybės užtikrinimo sistemą. Daugumoje kolegijų ir keliuose universitetuose, išskyrus keletą naujai įkurtų institucijų, tai veikia. Aukštoji mokykla privalo turėti bendrą strategiją, apimančią vidinio kokybės užtikrinimo sistemą ir įprastus įsivertinimo žingsnius siekiant imtis veiksmų.

Analizė

Apskritai, visa sistema tik pradeda kurtis iš besikuriančių vidinio kokybės užtikrinimo sistemų. Tokių sistemų išsivystymo lygis kolegijose ir universitetuose skiriasi. Anksčiau aukštosiose mokyklose buvo vidinės kokybės užtikrinimo sistemos, tačiau gana neformalios. Aukštosios mokyklos pažymi, kad dėl konkurencijos jos pradeda kurti formalias savo vidinio kokybės užtikrinimo sistemas. Šioje srityje švietimo sektoriui trūksta patirties, todėl buvo pasirinkti įvairūs būdai ir ši įvairovė sukelia sunkumų siekiant taikyti nuoseklius ir palyginamus vertinimo metodus. Ypač skiriasi vidinio kokybės užtikrinimo sistemų brandos lygis kolegijose ir universitetuose. Siekdamas patobulinti metodiką, SKVC kartais organizuoja konferencijas, tačiau panašu, kad reikės pakeisti teisės aktus norint suderinti metodus, nes dabartinė situacija pasižymi didele įvairove.

Vertindamas studijų programas ir aukštąsias mokyklas, SKVC be kitų dalykų atsižvelgia į vidinį kokybės užtikrinimą ir gerai įvertintos studijų programos vertinamos rečiau, t. y. jos akredituojamos ilgesniam laikui, taip sumažinant privalomo išorinio vertinimo procedūrų skaičių ir dažnumą.

Šiuo atžvilgiu taikomos procedūros atsižvelgia į vidinio kokybės užtikrinimo procesų veiksmingumą, aprašytą pirmoje Europos nuostatų ir gairių dalyje, todėl išorinės procedūros yra ne tokios intensyvios, tačiau tai būtų galima išdėstyti aiškiau. Be to, SKVC vaidmuo apmokant ir parengiant aukštąsias mokyklas sukurti vidinio kokybės užtikrinimo sistemas pagirtinas, tačiau laikui bėgant gali kilti prieštaravimas, nes Centras bus taip pat atsakingas už šių priemonių vertinimą.

Išvada

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Ekspertų grupė pastebėjo, kad SKVC prisidėjo prie vidinio kokybės užtikrinimo sistemų ir pirmosios ESG dalies nuostatų skatinimo institucijose. Ji taip pat pažymėjo, kad atsižvelgiama į vidinį kokybės užtikrinimą ir tai gali nulemti mažiau intensyvius išorinius procesus, tačiau tai galėtų būti išdėstyta aiškiau. Grupės išvada: **iš esmės atitinka**.

Rekomendacijos

SKVC savianalizės suvestinėje pažymėjo, kad „vidinio kokybės užtikrinimo sistemos kolegijose ir universitetuose nevienodai išplėtotos“. Jis imasi aktyvių veiksmų siekdamas skatinti didesnę vidinio kokybės užtikrinimo sistemų aukštosiose mokyklose poreikių supratimą; į šią veiklą palankiai žiūri aukštųjų mokyklų atstovai, su kuriais susitiko grupės nariai. SKVC turėtų tęsti šią veiklą, tačiau turės išvengti interesų konflikto dėl savo vaidmens remiant institucijas, kurias vėliau pats vertins. Keliose šalyse įkurti „tinklai“, vienijantys aukščiausiojo rango darbuotojus, susirūpinusius vidiniu kokybės užtikrinimu aukštosiose mokyklose, palaiko ryšį su kokybės užtikrinimo agentūromis, tačiau joms nepriklauso.

ESG 2.2. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCESŲ GERINIMAS

Nuostata:

Pirmiausia visi proceso dalyviai (įskaitant aukštąsias mokyklas) turėtų kartu nustatyti kokybės užtikrinimo procesų tikslus ir uždavinius, kurie turėtų būti viešai paskelbti, aprašant numatomas procedūras, ir tik po to jas taikant.

Gairės:

Kad būtų garantuotas tikslų aiškumas ir taikomų procedūrų skaidrumas, išorinio kokybės užtikrinimo metodus turėtų kurti ir tobulinti svarbiausios suinteresuotos šalys, įskaitant ir aukštąsias mokyklas. Iki galo suderintų procedūrų tikslai bei uždaviniai turėtų būti aiškiai suformuluoti ir paskelbti. Numatomos taikyti procedūros taip pat turėtų būti aprašytos. Nors išorinis kokybės užtikrinimas daro spaudimą procesuose dalyvaujančioms aukštosioms mokykloms, reikėtų imtis pirminio vertinimo, kurio metu būtų įsitikinta, kad numatomos taikyti procedūros yra tinkamos ir nekliudo įprastinei aukštosios mokyklos veiklai.

Irodymai

Savianalizės suvestinėje pateikta keletas paskelbtų procesų su aprašytais uždaviniais, principais ir procedūromis. Tarp jų minėtini:

- Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarka,
- Vykdomų studijų programų vertinimo metodika,
- Naujų studijų programų vertinimo metodika,
- Aukštųjų mokyklų veiklos išorinio vertinimo tvarka,
- Aukštųjų mokyklų veiklos išorinio vertinimo metodika.

Visi šie dokumentai prieinami viešojoje erdvėje. Kol jie buvo rengiami, visos suinteresuotos šalys turėjo galimybę perskaityti jų projektus ir teikti pasiūlymus dėl tobulinimo. Visi teisės aktai, įskaitant metodikas, susiję su kokybės užtikrinimo reglamentavimu, pirmiausia skelbiami SKVC interneto svetainėje, o vėliau „Valstybės žiniuose“ ir parlamento teisės aktų duomenų bazėje. Taip pat jie pristatomi aukštųjų mokyklų darbuotojams ir ekspertams įvairiuose SKVC organizuojamuose viešuose susitikimuose.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Kurdamas naujas metodikas ar procedūras, SKVC kviečia ekspertus ir suinteresuotas šalis iš universitetų ir kolegijų, taip pat Ministerijos. Metodikų ir procedūrų projektai išsiunčiami visoms aukštosioms mokykloms, kurios gali pateikti savo pastabas ir pasiūlymus.

SKVC taip pat skelbia informaciją apie metodikas ir kitus su kokybės užtikrinimu susijusius leidinius laikraščiuose ir žurnaluose (pvz., „Mokslo Lietuva“, recenzuojamame žurnale „Aukštojo mokslo kokybė“), brošiūrose, spaudos pranešimuose, naujienlaiškiuose ir paties Centro metinėse ataskaitose.

Analizė

Ekspertų grupė atidžiai išstudijavo dokumentaciją ir aptarė šį klausimą su įvairiomis grupėmis. Ją ypač domino aukštųjų mokyklų atstovų nuomonė. Akivaizdu, kad išorinio vertinimo tikslai ir uždaviniai nustatomi ir skelbiami iš anksto. Kokybės užtikrinimo metodikos rengiamos ir keičiamos aktyviai dalyvaujant suinteresuotoms šalims; diskusijos vyksta ir pasiūlymai teikiami viešai. Buvo pateikti įrodymai, kad suinteresuotos šalys aktyviai dalyvavo procese, – raštiškos pastabos ir pasiūlymai, susiję su siūlomais metodikų pakeitimais. Be to, pasiūlymai buvo pristatyti ir aptarti Lietuvos rektorių konferencijoje. Apskritai, ekspertų grupė padarė išvadą, kad SKVC skatino aktyvias konsultacijas ir diskusijas dėl siūlomų metodikų, kurios prisidėjo prie atitinkamų teisės aktų parengimo.

Grupė taip pat pastebėjo, kad Centro taryba, kurią sudaro visų aukštojo mokslo socialinių dalininkų atstovai, gali vaidinti pagrindinį vaidmenį konsultacijų ir procedūrų bei metodikų rengimo metu, ypač svarstant jų poveikį institucijoms. Šiuo atžvilgiu grupė pastebėjo Tarybos pasyvumą ir pažymėjo, kad tai būtų galima išspręsti, jei Taryba laikytųsi savo pačios nustatytų reglamento punktų.

Buvo pabrėžta, kad kartais naujų metodikų aptarimai trunka per ilgai ir nebelieka galimybės laiku sureaguoti į pasikeitusią AM situaciją.

Išvada

Ekspertų grupė padarė išvadą, kad kokybės užtikrinimo procesų tikslus ir uždavinius prieš parengiant pačius procesus nustato atsakingos šalys (įskaitant aukštąsias mokyklas), ir jie paskelbiami su visais aprašymais. Išvada: **visiškai atitinka**.

Rekomendacijos

Yra nustatyta sąlyga, kad visos metodikos privalo būti peržiūrėtos Ministerijos ir patvirtintos SKVC tarybos ir direktoriaus siekiant užtikrinti, kad visos suinteresuotos šalys dalyvautų su vertinimu susijusių dokumentų rengimo procese. Vis dėlto SKVC pažymi, kad šis reikalavimas turi neigiamą aspektą, nes procesas vyksta ilgai ir taip vėluojama reaguoti į esamą situaciją bei stabdomas metodikų keitimas dėl laiko reikalavimų. Nors pripažįstama, kad to kontroliuoti SKVC neturi galimybės, tačiau atsižvelgiant į konstruktyvų agentūros bendradarbiavimą su Ministerija, rekomenduojama apsvarstyti konsultavimosi procesų racionalizavimą siekiant reaguoti laiku.

ESG 2.3. SPRENDIMŲ PRIĖMIMO KRITERIJAI

Nuostata:

Bet kokie oficialūs sprendimai, priimti kaip išorinio kokybės užtikrinimo veiklos išdava, turi būti paremti nuosekliai taikomais aiškiais ir viešai paskelbtais kriterijais.

Gairės:

Kokybės užtikrinimo agentūrų priimti formalūs sprendimai turi didelės įtakos vertinamoms aukštosioms mokykloms ir jų vykdomoms programoms. Dėl lygybės ir patikimumo sprendimai turi būti pagrįsti viešai paskelbtais kriterijais ir vienodai bei nuosekliai aiškinami. Išvados turi būti pagrįstos faktais, o agentūros turėtų būti numačiusios tinkamus būdus, kaip tarpininkauti rašant pagrįstas išvadas (jeigu to reikia).

Įrodymai

Naujų ir vykdomų studijų programų vertinimo kriterijai ir studijų programų akreditavimo kriterijai apibrėžiami teisės aktuose ir viešai skelbiami (SKVC svetainėje ir parlamento teisės aktų duomenų bazėje), kad aukštosios mokyklos ir ekspertai galėtų surasti visą reikalingą informaciją apie vertinimo procedūras, kriterijus ir galimus sprendimus.

Didelis dėmesys skiriamas ekspertų mokymui, siekiant užtikrinti vertinimo kriterijų supratimą, lemiantį aiškius, skaidrius ir pagrįstus sprendimus. Ekspertų grupės sprendimą paprastai priima visi dalyvaujantys ekspertai. Esant nesutarimui, nepritariantis ekspertas gali pateikti savo pagrįstą versiją. SKVC prižiūri sprendimų priėmimo procesą ir taisyklių laikymąsi, siekdamas užtikrinti nuoseklumą.

Eksperto sprendimo dėl vykdomų programų kokybės pagrįstumas aptariamas Studijų vertinimo komisijoje, kuri yra patariamasis SKVC organas. Atsižvelgdamas į ekspertų pasiūlymus ir SVK patarimus, direktorius priima sprendimą dėl programos akreditavimo ar neakreditavimo, remdamasis **Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarka**. Aukštajai mokyklai pranešama apie sprendimą, kuris taip pat paskelbiamas SKVC svetainėje.

Naujasis MSĮ (2009 m.) susijęs su keletu naujų teisės aktų, reglamentuojančių išorinio aukštųjų mokyklų vertinimo kriterijus ir sprendimus. 2010 m. Vyriausybės nutarimu buvo patvirtinta **Išorinio aukštųjų mokyklų vertinimo tvarka** ir **Aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarka**. Siekdamas įgyvendinti nutarimą ir pasikonsultavęs su suinteresuotomis šalimis, SKVC, bendradarbiaudamas su akademinė bendruomene ir Ministerija, parengė ir paskelbė **Aukštųjų mokyklų vertinimo metodiką** (2010 m.).

Kaip ir studijų programų vertinimo atveju, aukštųjų mokyklų vertinimo organizatoriai ypatingą dėmesį skirs ekspertų mokymui, siekdami, kad jie tinkamai suprastų vertinimo kriterijus ir priimtų aiškius, skaidrius ir pagrįstus sprendimus. Jei aukštosios mokyklos veikla įvertinama teigiamai, SKVC direktorius priima sprendimą akredituoti aukštąją mokyklą, remdamasis **Aukštųjų mokyklų akreditavimo tvarka**. Informacija apie sprendimą paskelbiama SKVC ir aukštosios mokyklos interneto svetainėse, parlamento teisės aktų duomenų bazėje ir „Valstybės žiniuose“.

Paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimas organizuojamas remiantis 2009 m. Vyriausybės nutarimu patvirtinta **Leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusios veiklos išdavimo tvarka** ir 2010 m. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinta **Paraiškos dokumentų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimo tvarka**. Pastarasis teisės aktas nustato vertinimo kriterijus ir metodus, ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

taip pat apeliacijų teikimo tvarką. Ekspertams įvertinus paraišką leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti, SKVC išsiunčia vertinimo išvadas ir pasiūlymą dėl sprendimo aukštajai mokyklai ir Ministerijai. Vertinimo išvados paskelbiamos SKVC svetainėje. Ministerija priima sprendimą dėl leidimo išdavimo ir atitinkamai informuoja aukštąją mokyklą bei SKVC.

Analizė

Ekspertų grupė patvirtina, kad visa susijusi informacija paskelbta SKVC svetainėje. Kriterijai taikomi nuosekliai įvairiose priemonėse, kurios apima kruopščią ekspertų atranką pagal tiksliai apibrėžtus kriterijus, veiksmingą ekspertų mokymą, institucijų paruošimą prieš vertinimą, gerus atvirus ryšius su ekspertais ir institucijomis vertinimo proceso metu ir patariamąsios institucijos sprendimų priežiūrą ir moderavimą. Kad šis būdas yra aktyvus ir viską apimantis, patvirtino diskusijos su SKVC darbuotojais, ekspertų, aukštųjų mokyklų ir studentų atstovais.

Grupė padarė išvadą, kad SKVC priimami oficialūs sprendimai dėl studijų programų vertinimo ir akreditavimo ir aukštųjų mokyklų vertinimo paremti viešai skelbiamais kriterijais, atitinkančiais antroje Europos nuostatų ir gairių dalyje išdėstytas nuostatas dėl išorinio kokybės užtikrinimo agentūrų.

Grupė pažymėjo, kad sprendimų dėl paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimo priėmimo kriterijai nėra visai aiškūs, tačiau šiuos sprendimus priima Ministerija ir jie nepriklauso SKVC kompetencijai.

Išvada: visiškai atitinka.

ESG 2.4. IŠKELTŲ TIKSLŲ IR PROCESŲ DERMĖ

Nuostata:

Visi išorinio kokybės užtikrinimo procesai turėtų būti sudaryti taip, kad būtų pasiekti išskelti tikslai ir uždaviniai.

Gairės:

Europos kokybės užtikrinimo agentūros, veikiančios Europos aukštojo mokslo erdvėje, įvairius išorinio vertinimo procesus taiko skirtingais būdais, siekdamos įvairių tikslų. Todėl svarbiausia, kad agentūros taikytų procedūras, kurios atitiktų jų pačių užsibrėžtus ir viešai paskelbtus tikslus. Tačiau patirtis rodo, kad yra plačiai taikomi tam tikri išorinio vertinimo procedūrų elementai, kurie ne tik užtikrina proceso pagrįstumą, patikimumą ir naudingumą, bet ir suteikia pagrindą Europos kokybės užtikrinimo matmenims.

Tarp tokių elementų ypač pažymėtini:

- primygtinis reikalavimas, kad išorinį kokybės vertinimą atliekantys ekspertai turėtų tinkamą įgūdžių ir būtų kompetentingi atlikti užduotį;
- rūpinimasis ekspertų atranka;
- tinkamas ekspertų instruktavimas ar informavimas apie užduotį;
- užsienio ekspertų kvietimas;
- studentų dalyvavimas;
- užtikrinimas, kad taikomos procedūros būtų pakankamos, kad būtų pateikti įrodymai, pagrindžiantys ekspertų išvadas;
- išorinio vertinimo modelio – savianalizė, vizitas, išvadų projektas, baigiamųjų vertinimo išvadų skelbimas, tolesnės priemonės po vertinimo – taikymas;
- aukštosios mokyklos kokybės tobulinimo ir stiprinimo strategijos svarba bei jos pripažinimas esminiu kokybės užtikrinimo elementu.

Įrodymai

Aiškios gairės dėl išorinio kokybės užtikrinimo veiklą vykdančių ekspertų atrankos skelbiamos **Įsakyme dėl ekspertų atrankos tvarkos patvirtinimo**. Šiame įsakyme pabrėžiamas poreikis sudaryti sąrašą ekspertų, atrinktų taikant bendruosius ir konkrečius kriterijus pagal ekspertų vykdomas funkcijas. Be to, nustatytos aiškios gairės dėl interesų konflikto ir konfidencialumo. Ekspertų duomenų bazė yra reguliariai peržiūrima ir atnaujinama.

Visi ekspertai parengiami dalyvauti išoriniame vertinime – jie turi sudalyvauti dienos trukmės seminare, taip pat jiems išsiunčiama raštiška informacija su metodine medžiaga. SKVC pataria ekspertams teisiniais klausimais ir, jei reikia, padeda gauti papildomos pagalbos iš kitų institucijų. Siekiama, kad Europos kokybės užtikrinimo agentūros pasiūlytų užsienio ekspertus, norint išvengti šališkumo, pasinaudoti kompetencija ir skirtingais nacionaliniais požiūriais.

Studentai dalyvauja patariamąsiose SKVC institucijose, taip pat pamažu kviečiami į išorinio studijų programų vertinimo ekspertų grupes. Studentų įtraukimas į patariamųjų institucijų veiklą yra nuolat vykstantis procesas, tačiau jų dalyvavimas išoriniame vertinime fragmentiškas, nes jie kviečiami tik į Lietuvos ekspertų grupes. Antroje 2010 m. pusėje studentai dalyvavo 5 tarptautinėse ekspertų grupėse, tačiau nuo to laiko tokie atvejai nepadažnėjo. Bandymai įtraukti studentus į tarptautines grupes nėra labai sėkmingi daugiausia

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

dėl prasto užsienio kalbų mokėjimo. 2011 m. SKVC parengė planus dėl seminarų ciklo, skirto paruošti studentus dalyvauti išorinio vertinimo procese.

Išorinio vertinimo metodika apima savianalizės suvestinės parengimą, ekspertų vizitą į vietą, vertinimo išvadų rašymą ir paskelbimą. SKVC mano, kad ši tvarka užtikrina ekspertų sprendimų pagrįstumą, nes jie remiasi savianalizės suvestinėje pateiktais faktais ir papildoma vizitų metu gauta informacija. Be to, aukštosioms mokykloms suteikiama galimybė perskaityti vertinimo išvadų projektą ir pateikti pastabas dėl faktinių klaidų. Aukštosios mokyklos taip pat gali atsisakyti bet kurio paskirto eksperto, jei jos mano, kad jis netinkamas.

Kalbant apie institucijos veiklos gerinimo svarbos pripažinimą, politika yra esminis kokybės užtikrinimo elementas. Tarp reguliarių vertinimų SKVC neatlieka jokio aukštosios mokyklos tobulinimo plano vertinimo, tačiau pataria, kaip pašalinti aptiktus trūkumus. Ankstesnio vertinimo rekomendacijų įgyvendinimas patikrinamas pakartotinio vertinimo metu. Remiantis teisės aktais, Ministerija gali įgaluoti SKVC vykdyti ankstesnių rekomendacijų įgyvendinimo ir trūkumų pašalinimo stebėseną.

Analizė

Diskusijos su vertinime dalyvavusiais ekspertais patvirtino, kad prieš kiekvieną vertinimo sesiją buvo surengti geri ir tikslūs mokymai. Po kiekvieno vertinimo ekspertai sulaukdavo grįžtamojo ryšio iš kolegų ir institucijų. Skundų nebuvimas, išlikimas sąraše ir kvietimai dalyvauti SKVC projektuose laikomi puikiais darbo rodikliais. Ekspertai informavo apie gerą abipusį komandos narių bendravimą ir kad agentūros koordinatorius puikiai išsprendė visus logistinius klausimus prieš vizitą į vietą ir jo metu.

Suinteresuotos šalys išreiškė tvirtą nuomonę, kad sistema gerokai patobulėjo ir nenustojo tobulėti. Apskritai, manoma, kad grupės yra puikiai sudaromos, o išvadų rekomendacijos laikomos naudingomis. Juntamas neabejotinas pagerėjimas, o vertinimo išvados vis labiau sutelktos į gerinimo būdus, o ne neatitikimą.

Agentūra organizuoja sesijas aukštosioms mokykloms, kurių programas ruošiamasi vertinti. Jos apibūdinamos kaip labai veiksmingos padedant institucijai pasiruošti (veiklos) vertinimui. Aukštųjų mokyklų suinteresuotos šalys taip pat pranešė, kad programų metodika darosi pernelyg sunki ir biurokратиška, o ypač savianalizės dokumentai yra per ilgi ir sudėtingi. Pasiūlyta, kad būtų daug veiksmingiau, jei savianalizės suvestinėse būtų akcentuojami iš tiesų svarbūs dalykai (nors jie nebuvo konkrečiai apibrėžti), o suvestinės būtų trumpesnės. Bendras pastebėjimas – metodika galėtų ir turėtų būti paprastesnė.

Pasak ekspertų, dauguma suvestinių yra daugiausia aprašomojo pobūdžio, o įsivertinimo nedaug. Tai buvo paminėta kitose diskusijose. Tačiau iš tiesų tai susiję su akreditavimu. Nėra tokio akreditacijos proceso (kurio reikėtų), kur būtų pernelyg sąžiningai atskleidžiami trūkumai, todėl įprasta tendencija – sudaryti teigiamą vaizdą. Todėl poreikis būti akredituotai lemia teigiamą nuomonę savianalizės suvestinėse, taip labiau akcentuojant akreditavimą, o ne tobulėjimą.

Yra aiškus išorinio vertinimo procesas, kuris apima reguliarių ekspertų mokymą ir informavimą. Ekspertų atranka aiški ir kruopšti. Išoriniame vertinime dalyvauja daug tarptautinių ekspertų grupių.

Studentai dalyvauja patariamųjų organų veikloje, bet apskritai jų vaidmuo nėra išvystytas, nes ne į visas išorinio vertinimo grupes įtraukiami studentai. Patiems studentams buvo neaišku, kokių pagrindų jie buvo paskirti į grupes, nors aišku, kad buvo viešai paskelbta atranka. ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Studentai dalyvauja įvairiose patariamose grupėse, pvz., Studijų programų vertinimo komitete ir ekspertų grupėse. Studentų atstovų nuomone, kalba nebuvo didelė kliūtis siekiant dalyvauti tarptautinėse grupėse. Jie žinojo, kad SKVC ketina įtraukti daugiau studentų, ir pritarė šiai idėjai bei pasiūlė, kad bendras studentų informavimas kokybės klausimais gali padėti atrankai, kaip ir dabartinių kriterijų koregavimas, nes pagal juos leidžiama atrinkti tik „gerai“ besimokančius studentus. Studentai taip pat pranešė apie puikų mokymų lygį ir parengimą, apimančią teorinę dalį ir praktinį modeliavimą, tačiau programas vertinantiems studentams mokymai buvo vykdomi atskirai nuo pagrindinės ekspertų grupės. Grupė padarė išvadą, kad studentai aktyviai dalyvauja įvairiuose SKVC lygmenyse, tačiau šį įsitraukimą būtų galima paspartinti, o bendras studentų ir ekspertų mokymas prisidėtų prie nuoseklumo.

Išvada

Ekspertų grupė padarė išvadą, kad visi išorinio kokybės užtikrinimo procesai kuriami konkrečiai siekiant užtikrinti jų dermę su iškeltais tikslais ir uždaviniais. Grupei padarė įspūdį, kaip SKVC į pirmą vietą iškėlė švietimo sektoriaus tobulinimo, o ne trūkumų modelį, ir ji pažymi šios krypties vystymo naudą. Tai darant, derėtų palaikyti pusiausvyrą tarp akreditavimo ir gerinimo, kaip ir tarp kruopštumo ir biurokratijos. Grupė taip pat įvertino poslinkį pirmyn kalbant apie studentų dalyvavimą ir, nors ir pripažįsta, kad tai yra iššūkis, ragina SKVC toliau vystyti šį aspektą. Grupės nuomone, studentų įsitraukimą būtų galima plėtoti, nes studentai dalyvauja ne visose išorinio vertinimo grupėse. Tai, kartu su ne iki galo išvystytais tolesnės stebėsenos mechanizmais, leido ekspertų grupei padaryti tokią išvadą: **iš esmės atitinka**.

Rekomendacijos

SKVC turėtų rasti būdų, kaip pašalinti studentų įsitraukimo kliūtis, kurios neleidžia jiems visiškai dalyvauti visose veiklose. Gali tekti peržiūrėti dabartinius studentų įtraukimo kriterijus, siekiant padidinti dalyvaujančių studentų skaičių.

SKVC turėtų bendradarbiauti su suinteresuotomis šalimis, siekdamas užtikrinti, kad savianalizės suvestinės rengimo gairėse būtų išlaikoma priimtina pusiausvyra tarp svarstymų ir atitinkamos faktinės informacijos, norint išvengti nereikalingos biurokratijos.

ESG 2.5. VERTINIMO IŠVADOS

Nuostata:

Vertinimo išvados turėtų būti viešai skelbiamos ir parašytos aiškiu bei lengvai skaitomu akademinio stiliu. Bet kurie vertinimo išvadų sprendimai, argumentai ir patarimai turėtų būti aiškiai išskirti.

Gairės:

Norint gauti didžiausios naudos iš išorinio kokybės vertinimo labai svarbu, kad vertinimo išvados atitiktų numanomus galimų skaitytojų poreikius. Kai kada išvados skiriamos skirtingoms skaitytojų grupėms, todėl reikėtų atidžiai parinkti jų struktūrą, turinį, stilių ir toną.

Išvadose turėtų būti aprašomi, analitinė (įskaitant tiesiogiai susijusius įrodymus), išvadų, komentarų ir rekomendacijų dalys, pakankamas įžanginis paaiškinimas, kad bet kuris skaitytojas suprastų vertinimo tikslus, formas ir taikytus sprendimų priėmimo kriterijus. Skaitytojas turėtų lengvai surasti esminius pastebėjimus, išvadas ir rekomendacijas.

Vertinimo išvados turėtų būti skelbiamos viešai ir lengvai suprantama forma, o jų skaitytojui ar kitam vartotojui (tiek aukštosios mokyklos darbuotojams, tiek ir kitiems suinteresuotiems asmenims) turėtų būti sudarytos galimybės pateikti komentarus apie išvadų naudą.

Įrodymai

Visos vertinimo išvados skelbiamos SKVC interneto svetainėje, išskyrus naujų studijų programų vertinimo ir naujų aukštųjų mokyklų paraiškų leidimui vykdyti studijas gauti vertinimo išvadas, nes jose pateikiami tik aukštųjų mokyklų tikslai, o ne faktinis jų įgyvendinimas. Be to, nuo 2011 m. įvestos supaprastintos naujų studijų programų vertinimo procedūros (kaip paminėta 2.1 dalyje). Vertinimo išvadų tikslas – padėti aukštajai mokyklai pagerinti savo veiklos rezultatus, taigi visų pirma jos turi būti aiškios ir suprantamos aukštosios mokyklos bendruomenei. Vis dėlto, kadangi išvados turi būti rašomos anglų kalba, bendruomenei kartais kyla sunkumų jas teisingai suprasti ir aiškinti.

SKVC nustato ir ekspertams pataria dėl vertinimo išvadų struktūros ir taikytinų kriterijų. Visos išvados privalo atitikti tuos pačius reikalavimus. Išvadose turi būti įvadas į vertinimo procesą, kuris turi apimti visas būtinas sritis ir pateikti rekomendacijas aukštajai mokyklai. Be to, vertinimo išvadų projektas visada išsiunčiamas aukštajai mokyklai, kad ji galėtų pateikti pastabas. SKVC darbuotojas, atsakingas už vertinimo proceso koordinavimą, peržiūri išvadas ir, jei reikia, paprašo ekspertų jas pakoreguoti. Visos šios priemonės prisideda prie vertinimo išvadų vientisumo.

2011 m. planuojama sudarant institucijos veiklos vertinimo ekspertų grupes paskirti sekretoriaus funkcijas vienam iš ekspertų, kuris būtų atsakingas už vertinimo išvadų parengimą. Taip bus išlaikytas išvadų aiškumas ir nuoseklumas.

Analizė

Vertinimo išvados rengiamos laikantis tos pačios struktūros ir skelbiamos SKVC interneto svetainėje. Siekiant nuoseklumo rengiami veiksmingi vertinimo išvadų struktūros seminarai. Akcentuojami išvadų gerinimo ir stiprinimo aspektai siekiant jų aktualumo.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Įvairių diskusijų (su studentais, aukštųjų mokyklų suinteresuotomis šalimis ir ekspertais) metu ekspertų grupė pastebėjo, kad nors vertinimo išvados yra techniškai viešai prieinamos, tačiau surasti jas interneto svetainėje nėra taip paprasta, todėl apribojama galimybė jomis pasinaudoti.

Kaip vieną iš savo savianalizės suvestinės trūkumų SKVC pažymėjo, kad „*tarptautinės ekspertų grupės vertinimo išvadas surašo anglų kalba, todėl gali kilti netikslumų jas aiškinant. Remiantis Valstybinės kalbos įstatymu, vertinimo išvados gali būti skelbiamos tik lietuvių kalba, o SKVC trūksta lėšų tokiems vertimams*“. Anksčiau grupė yra pastebėjusi, kad viena iš priežasčių, dėl kurios studentai nedalyvauja tarptautiniame vertinime, yra kalbos problema. Jei SKVC planuoja vykdyti vertinimą anglų kalba, jis turi rasti būdų, kaip užtikrinti neanglakalbių suinteresuotų šalių ir studentų įsitraukimą ir dalyvavimą bei dokumentų prieinamumą. Daugeliu atveju teks užsakyti vertimo paslaugas.

Išvada

Grupė priėjo prie išvados dėl **esminio SKVC atitikimo**, nes nuostatos esmė ir principas yra taikomi, tačiau tiek svetainės naršymo galimybių pagerinimas, tiek vertimo paslaugų teikimas pagerintų prieinamumą.

Rekomendacijos

Reikėtų peržiūrėti SKVC interneto svetainę, kad išvados būtų lengvai prieinamos suinteresuotoms šalims.

Turėtų būti užsakomos vertimo paslaugos, siekiant užtikrinti, kad išvados būtų suprantamos neanglakalbiams asmenims.

Ekspertų grupė pastebėjo, kad neseniai buvo paskirtas darbuotojas viešųjų ryšių klausimams spręsti ir kad SKVC ketina pasiekti, kad agentūros veiklos rezultatai būtų prieinamesni skirtingoms suinteresuotoms auditorijoms įvairiomis komunikacijos formomis.

ESG 2.6. TOLESNĖ VEIKLA

Nuostata:

Kokybės užtikrinimo procesuose, apimančiuose rekomendacijas veiklai arba reikalaujančiuose tolesnių veiksmų plano, turėtų būti iš anksto nustatytos ir nuosekliai taikomos tolesnės veiklos procedūros.

Gairės:

Apie kokybės užtikrinimą nereikėtų galvoti kaip apie atskirą išorinį kruopštų tyrinėjimą. Tai turėtų būti susiję su nuolatiniu siekimu atlikti darbą kuo geriau. Išorinis kokybės užtikrinimas nesibaigia vertinimo išvadų paskelbimu. Turėtų būti numatyta tolesnė veikla, kad rekomendacijos būtų įgyvendintos tinkamai ir numatyta reikalinga veiksmų seka joms įgyvendinti. Tam gali prireikti ir vėlesnių susitikimų su aukštųjų mokyklų ar studijų programų atstovais. Tolesnės veiklos veiksmų numatymo tikslas – užtikrinti, kad įvardytos problemos būtų kuo greičiau išspręstos, ir paskatinti tolesnį tobulėjimą.

Įrodymai

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Remiantis Centro savianalizės suvestine, ekspertų pasiūlymai ir rekomendacijos pirmiausia yra skirti aukštosioms mokykloms, siekiant joms padėti pagerinti studijų kokybę. Taigi, atsakomybė už tolesnę veiklą tenka aukštajai mokyklai. Jos pareiga yra nusistatyti veiklos rezultatų gerinimo priemonės pašalinant trūkumus, aptiktus įsivertinimo ir išorinio vertinimo metu.

Pakartotinio vertinimo atveju SKVC paprašo aukštosios mokyklos pateikti savianalizės suvestinę ir aprašyti, kaip buvo atsižvelgta į ankstesnes rekomendacijas.

Remiantis naująja Aukštųjų mokyklų vertinimo metodika, SKVC įpareigotas patarti aukštosioms mokykloms, kaip geriausiai pašalinti trūkumus, nustatytus įsivertinimo ir išorinio vertinimo metu. Aukštosios mokyklos yra įpareigosos skelbti priemones, kurias ketina panaudoti trūkumams pašalinti. Švietimo ir mokslo ministras gali įgaluoti SKVC vykdyti rekomendacijų įgyvendinimo proceso ir trūkumų pašalinimo stebėseną. Jei nustatomi aukštosios mokyklos veiklos trūkumai, tolesnė veikla apima ekspertų atliekamą pakartotinį vertinimą, tačiau reikalavimas paskelbti priemones, kurių aukštoji mokykla imasi po vertinimo, taip pat turėtų priversti aukštąją mokyklą atidžiai apsvarstyti savo veiksmus.

Kaip jau buvo minėta, tolesnė veikla gali būti laikoma viena iš SKVC silpnųjų vietų. Siekiant padaryti šią veiklą veiksmingesnę, SKVC turėtų turėti daugiau žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Norėdamas bent šiek tiek pagerinti veiklos rezultatus, Centras savo metodikose rekomenduoja aukštosioms mokykloms nustatyti ir paskelbti savo priemones trūkumams pašalinti ir veiklos rezultatams pagerinti. Ateityje, priėmus sprendimą dėl akreditavimo, Centras aptars su aukštąja mokykla, kiek laiko jai reikės veiklos rezultatų gerinimo priemonėms paskelbti. SKVC peržiūrės dokumentus prieš paskelbimą ir, jei reikės, pasiūlys, kaip juos patobulinti.

Apibendrinamas ESG 2.6 nuostatos įsivertinimą, SKVC pažymėjo savo stipriąsias puses, pvz., „pakartotinio vertinimo metu atsižvelgiama į tai, kaip aukštoji mokykla įgyvendino ekspertų rekomendacijas“, ir silpnąsias puses, pvz., „nepakankamą tokios veiklos įgyvendinimo finansavimą“, „nepakankamus žmogiškuosius išteklius tolesnei veiklai vykdyti“.

Analizė

Savianalizės suvestinėje ekspertų grupė pastebėjo pripažinimą, kad tolesnė veikla yra kokybės užtikrinimo sistemos silpnoji vieta, ir su tuo sutinka. SKVC pažymėjo, kad nors pakartotinio vertinimo metu atsižvelgiama į tai, kaip aukštoji mokykla įgyvendino ekspertų rekomendacijas, prasmingai vykdyti tolesnę veiklą nepakanka lėšų ir žmogiškųjų išteklių. Grupė taip pat pastebėjo, kad naudojama kalba, pabrėžiant trūkumus, prieštaravo bendram veiklos sutelkimui į tobulinimą. Nors aišku, kad naudodamasis savo turimais ištekliais Centras bandė spręsti šią problemą, ir net kažkiek sėkmingai, tolesnė veikla galėtų būti iš esmės sustiprinta.

Ekspertų grupė taip pat pabrėžė planuojamą veiklą, kurią ji skatintų. SKVC planuoja vizitą į instituciją po vertinimo. Šio vizito tikslas – su institucija aptarti vertinimo procesą ir priimtą sprendimą. Vizito metu bus aptariamos institucijos veiklos gerinimo būdų ir priemonių skelbimo sąlygos ir terminai. Tolesnę veiklą buvo numatyta pradėti 2011 m. pabaigoje, tačiau dėl vėluojančių metodinių išteklių ir susijusios infrastruktūros vertinimo rezultatų ji buvo atidėta iki antrojo 2012 m. ketvirčio.

Išvada

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Ekspertų grupė pastebėjo ir sutiko su SKVC pastaba, kad tolesnė veikla yra silpnoji vieta, todėl padarė tokią išvadą: **iš dalies atitinka**.

Rekomendacija

SKVC įvardijo būdus ir veiklas, kurie galėtų pagerinti tolesnę veiklą, tačiau yra ribojami finansinių bei žmogiškųjų išteklių aspektais, taip pat greitu pokyčių, dėl kurių prioritetai turėjo būti suteikti kitiems dalykams, tempu. Stabilesnės aplinkos perspektyvoje SKVC raginamas apsvarstyti ekonomiškiausius būdus, kaip būtų galima vystyti tolesnę veiklą tiek individualaus vertinimo lygmenyje, tiek kryžminio vertinimo analizių, kurias Centras planuoja įvesti, lygmenyje. „Kalbos klausimas“ galėtų išlikti problematiškas, kol kai kurie tikisi, kad nuodugnios „biurokratinės“ stebėsenos poreikis išliks; svarbiausių/esminių aspektų nustatymas ir susitelkimas į juos turėtų būti laikomi priemone vertinimo poveikiui sustiprinti ir palaikyti SKVC, siekiant, kad „ekspertų pasiūlymai ir rekomendacijos pirmiausia būtų skirti aukštosioms mokykloms, siekiant joms padėti pagerinti studijų kokybę“.

ESG 2.7. VERTINIMO PERIODIŠKUMAS

Nuostata:

Išorinis institucijų ir (ar) programų kokybės užtikrinimas turėtų būti vykdomas periodiškai. Vertinimo ciklo trukmė ir procedūros turėtų būti aiškiai nusakytos bei iš anksto viešai paskelbtos.

Gairės:

Kokybės užtikrinimas yra dinamiškas, o ne statiškas, tęstinis procesas, o ne vienkartinė veikla. Kokybės užtikrinimas nesibaigia pirmosiomis vertinimo išvadomis ar formaliu tolesnių priemonių įvykdymu, bet turėtų būti periodiškai atnaujinamas. Tolesnių išorinių vertinimų metu turi būti įvertinama tai, ką institucija pasiekė nuo praėjusio vertinimo. Išorinio kokybės užtikrinimo agentūros turi iš anksto numatyti išorinio vertinimo eigą ir negali reikalauti iš institucijos daugiau nei būtina nustatytiems tikslams pasiekti.

Įrodymai

Remiantis Mokslo ir studijų įstatymu, visos studijų programos turi būti vertinamos mažiausiai kas šešerius metus. Paprastai vertinimo ciklas yra šešeri metai.

Tam tikrų sričių studijų programos gali būti vertinamos dažniau nei kitos, nes tai priklauso nuo jų akreditavimo laikotarpio pabaigos (visos naujos programos turi būti įvertintos per trejus metus nuo jų teikimo pradžios). Be to, tos pačios studijų krypties skirtingų programų vertinimas gali vykti skirtingu metu, pavyzdžiui, jei kelios tos pačios studijų krypties programos akredituojamos trejiems metams, o kitos – šešeriems metams, nes gauna gerą įvertinimą, tolesnis jų vertinimas bus vykdomas dviem grupėmis ir pareikalaus daugiau žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Tam tikrų studijų kryptių, pvz., pedagogikos, studijų programos buvo vertinamos keletą kartų (praktiškai kas dvejus ar trejus metus), todėl dėl nepakankamų žmogiškųjų išteklių buvo atidėtas kitų studijų sričių programų vertinimas, pavyzdžiui, meno studijų programos buvo pirmą kartą įvertintos tik 2010–2011 m.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Pirmasis kolegijų veiklos vertinimo ciklas prasidėjo 2004 m. ir baigėsi 2008 m. Pagrindinis jo tikslas buvo išsiaiškinti, ar kolegijos atitiko visus jų steigimo metu nustatytus reikalavimus. Naujasis MSI nustatė šešerių metų kolegijų veiklos vertinimo ciklą. 2011 m. prasidėjo antrasis kolegijų vertinimo ir pirmasis universitetų vertinimo ciklas. Jų tikslas – pagerinti studijų kokybę ir sustiprinti aukštųjų mokyklų atskaitomybės funkciją.

Analizė

Akivaizdu, kad vertinimo ciklai apibrėžti teisės aktuose, o ciklo trukmė ir naudojamos vertinimo procedūros skelbiamos iš anksto.

Išvada: 2.7 daliai visiškai atitinkama.

ESG 2.8. SISTEMINĖ ANALIZĖ

Nuostata:

Laikas nuo laiko kokybės užtikrinimo agentūros turėtų pateikti vertinimų apibendrinimus, kuriuose pateikiama atliktų vertinimo išvadų, vertinimo procedūrų ir išorinio vertinimo poveikio analizė.

Gairės:

Visos išorinio kokybės užtikrinimo agentūros renka vertingą informaciją apie atskiras studijų programas ir (arba) aukštąsias mokyklas ir tai suteikia medžiagos sisteminei aukštojo mokslo analizei. Tokios analizės gali teikti labai naudingos informacijos apie aukštojo mokslo plėtros tendencijas, gerą patirtį bei sunkumus, taip pat padėtų gerinti kokybę. Agentūros galėtų numatyti į savo veiklą įtraukti mokslo tiriamąją ir tobulinimo funkcijas, taip gaudamos didžiausios naudos iš savo veiklos.

Įrodymai

Daug įrodymų buvo pateikta savianalizės suvestinėje, kurioje akcentuotos ataskaitų santraukos ir kitos SKVC vykdytos analizės. Tarp įrodymų paminėtos studijų programų vertinimų santraukos pagal studijų kryptis, aktyvus informavimas apie SKVC veiklą, puikūs tarptautiniai ryšiai ir galimybės pritraukti užsienio ekspertus į vertinimus ir viešus renginius. SKVC darbuotojai skelbiasi į kokybę orientuotuose žurnaluose. Be to, skelbiamos analitinės studijos (paskutinės – 2007 m.).

Metinėje ataskaitoje pateikiamos studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinimo išvadų santraukos su diagramomis ir iliustracijomis. Kasmet nuo 2003 m. SKVC organizuoja viešus savo metinių ataskaitų pristatymus akademinės bendruomenės nariams, viešojo administravimo įstaigų ir partnerių organizacijų, taip pat žiniasklaidos atstovams. Dalyviai informuojami apie ankstesnių metų SKVC veiklos rezultatus ir turi galimybę išklausti SKVC darbuotojų pranešimus įvairiausiomis temomis.

Analizė

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Grupė pažymėjo, kad buvo atliktas didžiulis darbas sisteminės analizės srityje. Ji pastebėjo, kad metinės ataskaitos ir jų sklaidos renginiai buvo puikūs informacijos šaltiniai. Taip pat ji pastebėjo, kad per penkiolika metų, kaip aprašyta pirmiau, buvo paskelbta daug aktualių ir informatyvių publikacijų. Matyti, kad SKVC skelbia studijų programų vertinimo santraukas pagal studijų kryptis. Seminarai ir pranešimai prisideda prie aktyvaus informacijos apie SKVC veiklą teikimo. Plėtojami puikūs tarptautiniai ryšiai ir yra galimybės pritraukti užsienio ekspertų į vertinimus ir viešus renginius.

Tačiau ekspertų grupė susidarė įspūdį, kad sisteminė analizė yra fragmentiška, o vertinimo viešinimas nepakankamas. Viešųjų ryšių darbuotojo priėmimas praėjusių metų liepos mėn. yra teigiamas pokytis, galintis prisidėti prie ryšių tarp SKVC, suinteresuotų šalių ir visuomenės skatinimo. Reikės apibrėžti tikslines auditorijas ir palengvinti studentų ir jų susidomėjimo atitinkamomis studijų programomis nustatymą. Tam padės planuojamas didesnis socialinės žiniasklaidos naudojimas bei veiksmai per studentų asociacijas ir jų laikraščius.

Išvada

Apskritai, kai yra daug veiklų, reikia nuoseklumo ir dėmesio bendram uždaviniui – užtikrinti, kad informacija būtų tikslingai nukreipta. Dėl šios priežasties grupė padarė tokią išvadą: **iš esmės atitinka.**

Rekomendacija

Turėtų būti konsultuojamasi su suinteresuotomis šalimis siekiant sistemingesnio ataskaitų suvestinių pateikimo, kurios būtų pagrįstos suinteresuotų šalių poreikiais ir aiškiai orientuotos, o ne tik būtų metinės atskaitomybės ciklo dalis.

ESG 3.1. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO PROCEDŪRŲ AUKŠTAJAME MOKSLE NAUDOJIMAS – IŠVADA

Nuostata:

Agentūros, siekdamos užtikrinti išorinę kokybę, turėtų atsižvelgti į išorinio kokybės užtikrinimo procesus, aprašytus antroje Europos nuostatų ir gairių dalyje, ir jų veiksmingumą.

Gairės:

Antroje dalyje aprašytos išorinio kokybės užtikrinimo nuostatos yra vertingas išorinio kokybės vertinimo procesų pamatas. Nuostatos atspindi Europos išorinio kokybės užtikrinimo raidos nuo 1990 metų įgytą gerą patirtį. Todėl svarbu, kad išorinio kokybės užtikrinimo agentūros, vertindamos aukštąsias mokyklas, naudotųsi šiomis nuostatomis. Išorinio kokybės užtikrinimo nuostatos kartu su išorinio kokybės užtikrinimo agentūroms nustatytomis nuostatomis turėtų sudaryti profesionalaus ir patikimo išorinio aukštųjų mokyklų kokybės užtikrinimo pagrindą.

Įrodymai ir analizė

Apibendrinamas ESG 3.1 įsivertinimą, SKVC nurodė savo:

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

- stiprybes: išorinio kokybės užtikrinimo procedūros apima beveik visas antros ESG dalies nuostatas;
- silpnybes: ESG nuostatų dėl tolesnės veiklos ir sisteminės analizės įgyvendinimas turėtų būti gerinamas.

Pirmiau pateikta analizė aiškiai parodo, kad nors SKVC iš tiesų „apima beveik visas“ antros ESG 3.1 dalies nuostatas, yra sričių, kuriose šios procedūros neužbaigtos, ne iki galo išvystytos ir (arba) keičiamos. Iš dalies atsakomybė už tai tenka sudėtingam sparčiai kintančiam kontekstui, tačiau reikėtų pažymėti, kad Centras pripažino savo tolesnės veiklos ir sisteminės analizės ribotumą ir turi parengęs konkrečius veiksmus.

Apibendrinant, ekspertų grupės išvados yra tokios:

ESG 3.1 komponentas

ESG 2.1. Vidinio kokybės užtikrinimo procedūrų naudojimas

ESG 2.2. Kokybės užtikrinimo procedūrų gerinimas

ESG 2.3. Sprendimų priėmimo kriterijai

ESG 2.4. Iškeltų tikslų ir procesų dermė

ESG 2.5. Vertinimo išvados

ESG 2.6. Tolesnė veikla

ESG 2.7. Vertinimo periodiškumas

ESG 2.8. Sisteminė analizė

Atitikimo lygis

IŠ ESMĖS ATITINKA

VISIŠKAI ATITINKA

VISIŠKAI ATITINKA

IŠ ESMĖS ATITINKA

IŠ ESMĖS ATITINKA

IŠ DALIES ATITINKA

VISIŠKAI ATITINKA

IŠ ESMĖS ATITINKA

Atsižvelgiant į pateiktus įrodymus ir analizes, bendra išvada dėl ESG 3.1 yra tokia: **iš esmės atitinka.**

ESG 3.2. OFICIALUS STATUSAS

Nuostata:

Agentūros turėtų būti oficialiai pripažintos Europos aukštojo mokslo erdvės kompetentingų viešosios valdžios institucijų kaip agentūros, atsakingos už išorinį kokybės vertinimą, ir turėtų būti nustatyta jų įstatyminė bazė. Agentūros turėtų laikytis šalies, kurioje jos veikia, teisės aktais nustatytų reikalavimų.

Įrodymai

Studijų kokybės vertinimo centrą 1995 m. įsteigė Švietimo ir mokslo ministerija kaip nepriklausomą viešąją instituciją, finansuojamą iš valstybės biudžeto. SKVC kompetencijos sritis – aukštasis mokslas; Centras apima visą šį sektorių (tiek valstybines, tiek privačias aukštąsias mokyklas universitetų ir kolegijų lygmenyje).

2000 m. priimtame Aukštojo mokslo įstatyme SKVC apibrėžiamas kaip ekspertinė institucija aukštųjų mokyklų vertinimo klausimais, o 2003 m. pakeistame Švietimo įstatyme SKVC apibrėžiamas kaip institucija, atsakinga už aukštojo mokslo studijų kokybę.

SKVC statusas nurodomas įvairiuose įstatymuose, tarp jų šiuose:

- Mokslo ir studijų įstatyme (2009 m.):
- 12 straipsnyje Centras apibrėžiamas kaip viena iš institucijų, savo kompetencijos ribose įgyvendinančių valstybinę mokslo ir studijų politiką;
- 17 straipsnyje nustatomi pagrindiniai Centro uždaviniai: (1) skatinti aukštųjų mokyklų veiklos kokybę per išorinį vertinimą bei institucijų ir studijų programų akreditavimą; (2) kurti palankias laisvo asmenų judėjimo sąlygas organizuojant ir vykdant užsienio

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

institucijose įgytų, su aukštoju mokslu susijusių kvalifikacijų vertinimą ir (arba) pripažinimą ir atliekant kitas Vyriausybės nustatytas funkcijas; įstatyme taip pat nurodomi Centro valdymo organai;

- pagal 36 straipsnį, Centrai suteikiama teisė vertinti paraiškas leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti;
- 42 straipsniu Centrai suteikiama teisė atlikti išorinį aukštųjų mokyklų studijų programų vertinimą.

Keli papildomi detalizuoti dokumentai, kurie nustato ir apibrėžia teisinį SKVC statusą, pateikiami savianalizės suvestinės prieduose. Taigi, teisinė Centro veiklos bazė puikiai apibrėžta. SKVC sprendimai turi privalomąją galią.

Analizė

SKVC yra įsteigtas teisės aktais ir oficialiai pripažįstamas Švietimo ir mokslo ministerijos, kuri yra kompetentinga valdžios institucija.

Išvada: visiškai atitinka.

ESG 3.3. VEIKLA

Nuostata:

Agentūros turėtų garantuoti, kad išorinė kokybė būtų užtikrinama reguliariai (vertinant institucijas ir (ar) programas).

Gairės:

Tai gali apimti vertinimą, auditą, akreditavimą ar kitą panašią veiklą, kuri turėtų būti agentūros pagrindinių funkcijų dalis.

Įrodymai

Išorinis vertinimas reglamentuojamas teisės aktais ir yra viena iš SKVC funkcijų nuo jo įsteigimo. Įprasta Centro veikla apima:

- studijų programų vertinimą aukštųjų mokyklų prašymu;
- Lietuvos aukštųjų mokyklų studijų programų akreditavimą;
- Lietuvos aukštųjų mokyklų išorinį vertinimą;
- Lietuvos aukštųjų mokyklų akreditavimą;
- Lietuvos aukštųjų mokyklų ir užsienio aukštųjų mokyklų filialų pateiktų paraiškų leidimui vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą gauti vertinimą.

Institucijų veiklos ir studijų programų vertinimo periodiškumą nustato MSĮ: visos studijų programos ir visos aukštosios mokyklos privalo būti įvertintos ir akredituotos mažiausiai kas šešerius metus. Nauja aukštoji mokykla privalo būti akredituota per dvejus metus nuo jos įsteigimo.

Analizė

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Su vertinimu ir akreditavimu susijusi veikla bei kita panaši veikla apibrėžiama nacionaliniuose teisės aktuose, reglamentuojančiuose mokslą ir studijas. Veikla išsamiau aprašyta savianalizės suvestinėje, o jos vykdymo reguliarumą patvirtino apklausti darbuotojai ir suinteresuotos šalys.

Išvada: visiškai atitinka.

ESG 3.4. IŠTEKLIAI

Nuostata:

Agentūrose turėtų būti pakankamai žmonių ir finansinių išteklių, įgalinančių jas veiksmingai ir naudingai organizuoti bei vykdyti išorinį kokybės užtikrinimo procesą (-us), kartu numatant tinkamus būdus procesui (-ams), veiklos būdams **ir darbuotojams** tobulinti.

Irodymai

SKVC daugiausia finansuojamas iš valstybės biudžeto. Valstybinį finansavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas (1990 m., pakeistas 2004 m.) ir biudžetinių įstaigų finansinę atskaitomybę reglamentuojantys teisės aktai. Kasmetinis finansinio planavimo procesas remiasi planuojamos veiklos sąmatomis. Biudžetą tvirtina Ministerija; patvirtintas biudžetas negali būti viršijamas ar naudojamas savo nuožiūra. Ataskaitos reguliariai audituojamos.

Be valstybės lėšų, SKVC gauna lėšų iš renginių, projektų, paslaugų ir kitų teisėtų šaltinių. Nuo 2004 m. ES struktūriniai fondai yra reikšmingas SKVC lėšų šaltinis. Nuo įsteigimo Centras dalyvauja įvairiuose iš išorės finansuojamuose projektuose ir jie yra svarbus pajamų ir darbuotojų tobulėjimo šaltinis.

2010 m. didžioji valstybinio finansavimo dalis buvo skirta atlyginimams, įskaitant socialinį draudimą, ir veiklos sąnaudoms (komunalinėms paslaugoms, transportui, kanceliarinėms prekėms), o pagrindinės veiklos išlaidos dengiamos iš projektinių lėšų.

Pagrindiniai Centro darbuotojai yra valstybės tarnautojai. Tokių darbuotojų skaičius nustatomas Vyriausybės nutarimu, apribojančiu darbuotojų, kuriems atlyginimas mokamas iš valstybės biudžeto ir viešųjų piniginių lėšų, skaičių. Papildomi darbuotojai samdomi pagal terminuotą darbo sutartį iš projektinių lėšų. Šiuo metu SKVC dirba 29 valstybės tarnautojai ir 4 pagal terminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai.

SKVC turi pakankamą materialinių išteklių, kad užtikrintų savo veiklos tęstinumą, ir deda nuolatinę pastangą jiems pagerinti ir atnaujinti. SKVC turi tinkamas patalpas išorinio vertinimo veiklai organizuoti. 2010 m. Centras persikėlė į naujas didesnes patalpas su geresnėmis bendromis kabinetų sąlygomis, posėdžių ir konferencijų salėmis, saugykla ir į tinklą sujungta infrastruktūra.

Visi SKVC darbuotojai turi universitetines kvalifikacijas, daugiausia antrosios studijų pakopos. Amžiaus vidurkis – 35 metai. SKVC siekia sukurti galimybes darbuotojams tobulinti savo kompetencijas Lietuvoje ir užsienyje organizuojamuose kursuose ir seminaruose. Atstovaudami ENIC / NARIC Lietuvoje, Centro darbuotojai dalyvauja susijusiuose tarptautiniuose seminaruose, o kaip kelių tarptautinių tinklų (ENQA, INQAAHE, CEEN) nariai, darbuotojai vyksta į generalines asamblėjas ir seminarus. Dalyvavimas iš išorės finansuojamuose projektuose suteikia papildomų darbuotojų tobulėjimo galimybių.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

2009 m. gerokai sumažinus valstybės finansavimą, SKVC veiklos istorijoje užfiksuotas išskirtinis įvykis – sustabdytas studijų programų vertinimas. Augantis išorinių kokybės vertinimų skaičius ir mažėjantis valstybės finansavimas privertė Centrą naudoti projektines lėšas studijų programų ir aukštųjų mokyklų vertinimams, kurių pagrindu buvo sudaryti preliminarūs finansiniai planai iki 2012 m. vidurio, vėliau pasirašyti kaip finansiniai susitarimai dėl studijų programų ir institucijų vertinimo, kuris išsamiai suplanuotas iki 2014 m. rugsėjo mėn., finansavimo.

Analizė

SKVC finansavimą ir biudžetą reglamentuoja atitinkami nacionaliniai teisės aktai. Savianalizės suvestinėje grupė pastebėjo tam tikrą neužtikrintumą dėl išteklių. Ypač grupei susirūpinimą kėlė priklausomumas nuo vadinamųjų projektinių lėšų siekiant užtikrinti SKVC veiklos tęstinumą. Grupė nusiramino, kai sužinojo, kad šios projektinės lėšos yra nekonkursinės ES struktūrinių fondų lėšos, konkrečiai skirtos SKVC paremti vykdant ir kuriant su išoriniu kokybės užtikrinimu susijusius procesus.

Be to, grupei įspūdį padarė Švietimo ir mokslo viceministrės įsipareigojimas remti tęstinę SKVC veiklą.

Iš pokalbių su darbuotojais ir vadovybe grupė sužinojo, kad iš valstybės biudžeto ir kitų planuotų veiklų gautų pajamų pakanka išorinio kokybės užtikrinimo veiklai finansuoti.

SKVC nepatyrė jokių netikėtų biudžeto apkarpyimų; visi sumažinimai buvo iš anksto suplanuoti. Reikšminga yra tai, kad Europos socialinio fondo lėšos skiriamos iš fiksuotų / nekonkursinių lėšų, esančių Ministerijoje. Ministerija aiškiai nurodė, kad SKVC yra prioritetas skirstant Socialinio fondo lėšas, susietas su susitarimais, pasirašytais su Europos Komisija dėl struktūrinių fondų naudojimo. Grupė pakankamai įvertino šio įsipareigojimo reikšmę. Šis įsipareigojimas turėtų būti aiškiai perduotas SKVC darbuotojams, nes tai suteiktų daugiau tikrumo jų veiksmams. Apskritai, galima spręsti, kad SKVC sėkmingai naudoja alternatyvius finansavimo šaltinius savo veiklai užtikrinti. Tai kompensuoja nelanksčius reglamentus dėl darbuotojų skaičiaus ir veiklų apimties suderinimo, taip pat nelanksčius reglamentus dėl valstybės biudžeto lėšų naudojimo.

SKVC vertinamas kaip patraukli darbovietė, ypač dirbant valstybės tarnautojo pareigose. Centre dirba kvalifikuoti darbuotojai, o techninė Centro bazė yra tinkama. Parengtas darbuotojų tobulinimosi planas, o darbuotojai reguliariai vertinami. Vyriausiasis specialistas, atsakingas už personalą ir administravimą, atlieka veiklos stebėseną fiksuodamas, kas padaryta ir kas daroma, ir užtikrindamas, kad pateikti duomenys atspindėtų valstybės tarnybos institucijos užduočių vykdymą. Tai atliekama stebint pažangą pagal darbo planus, veiksmingai skirstant užduotis ir užtikrinant, kad klientų skundai ir klausimai būtų sprendžiami laiku.

Ypatingas sumanumas pastebimas palaikant ir palengvinant darbuotojų tobulinimosi galimybes per tarptautinius tinklus ir iš išorės finansuojamus projektus.

Išvada

Grupė pastebėjo nerimą ir neužtikrintumą dėl SKVC veiklos finansavimo, tačiau nuodugnai apsvarsčiusi šį klausimą ir išnagrinėjusi vykdomą ir ateičiai suplanuotą veiklą bei gavusi patikinimą iš Švietimo ir mokslo ministerijos, padarė tokią išvadą: **visiškai atitinka**.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

ESG 3.5. MISIJOS FORMULUOTĖ

Nuostata:

Agentūrose turėtų būti nustatyti aiškūs ir tikslūs viešai paskelbti darbo tikslai bei uždaviniai.

Gairės:

Ši misija turėtų paaiškinti agentūrų kokybės užtikrinimo procesų tikslus ir uždavinius, darbo pasidalijimą su svarbiomis aukštojo mokslo suinteresuotomis šalimis, ypač mokslo ir studijų institucijomis. Ši misija turėtų paaiškinti ir kultūrinį bei istorinį darbo kontekstą. Iš misijos turėtų būti aišku, kad išorinio kokybės užtikrinimo procesas yra svarbiausia agentūros veikla ir kad agentūra užsibrėžtus tikslus ir uždavinius siekia įgyvendinti sistemingai. Taip pat agentūroje turėtų būti dokumentacija, kuri parodytų, kaip misija perkeliama į aiškias veiklos kryptis bei valdymo planą.

Įrodymai

Ši savianalizės suvestinės dalis buvo pavadinta „Misija“, o ne kaip nurodoma ESG 3.5 – „Misijos formuluotė“. Todėl vertinama (platesnė) „misija“, o ne aiškiai išdėstyta pati formuluotė.

SKVC misija atsižvelgia į Centro veiklos tikslus ir uždavinius ir yra įgyvendinama per metinį Centro planą. SKVC misija buvo suformuluota atsižvelgiant į bendruosius veiklos tikslus ir uždavinius ir yra įgyvendinama per metinius veiklos planus. Misija ir jos įgyvendinimas yra reguliariai peržiūrimi analizuojant ankstesnių metų veiklą metinėse ataskaitose.

SKVC yra organizacija, prisidedanti prie studijų kokybės gerinimo Lietuvoje ir laisvo asmenų judėjimo pasaulyje. Svarbu pabrėžti, kad SKVC akcentuoja, jog Centras ne tik prisideda prie valstybės išorinio aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo politikos, bet ir ją įgyvendina. Veiklos sritys ir bendras valdymo modelis nustatyti MSĮ, ir tai patvirtina organizacijos svarbą.

SKVC aktyviai dalyvauja kuriant ir tobulinant šalies aukštojo mokslo teisinę aplinką ir kokybę. Centro tikslas – padaryti taip, kad kokybė būtų svarbi ne tik aukštosioms mokykloms, bet ir dėl žmonių tobulėjimo, jų pilietinio įsitraukimo, šalies klestėjimo, ekonominio konkurencingumo ir nacionalinio saugumo.

SKVC analizuoja akademinio ir profesinio judumo naudą ir iššūkius individams ir visai visuomenei. Vykdydamas nacionalinių informacijos centrų (ENIC / NARIC) ir Lietuvos mokslininkų mobilumo centro (2005 m. sausio mėn. – 2011 m. birželio mėn.) funkcijas, Centras veikia kaip konsultantas ir tarpininkas tarp asmenų ir institucijų Lietuvoje ir užsienyje.

Kasdienėje veikloje SKVC remiasi tarptautinės gerosios patirties pavyzdžiais ir siekia nuolatinio institucinio ir asmeninio profesinio tobulėjimo. Svarbu, kad jo dalyvavimas studijų kokybės užtikrinimo procese būtų paremtas profesionalumu, objektyvumu ir tarptautine patirtimi.

Analizė

SKVC misijos formuluotė detalizuota metiniame veiklos plane, o veiklos rezultatai kasmet vertinami atsižvelgiant į misiją.

Diskusijų ir susitikimų su įvairiomis grupėmis metu ekspertų grupė sužinojo, kad SKVC veikla atspindi misiją ir aktyviai prisideda prie aukštojo mokslo kokybės kūrimo ir gerinimo.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Išvada: visiškai atitinka.

ESG 3.6. NEPRIKLAUSOMUMAS

Nuostata:

Agentūros turėtų būti nepriklausomos – pačios atsakyti už savo veiksmus, o jų išvadoms, sprendimams bei rekomendacijoms nedarytų įtakos trečiosios šalys, pavyzdžiui, aukštosios mokyklos, ministerijos ar kitos suinteresuotos šalys.

Gairės:

Agentūrai reikės parodyti savo nepriklausomumą pagal požymius:

- agentūros veiklos nepriklausomumas nuo aukštųjų mokyklų ir vyriausybės turi būti užtikrintas oficialiais dokumentais (pavyzdžiui, nustatytas teisės aktais);
- veiklos būdų bei metodų pasirinkimas ir taikymas, išorinių ekspertų skyrimas bei kokybės užtikrinimo rezultatų nustatymas yra priimami savarankiškai, nepriklauso nuo vyriausybės, aukštųjų mokyklų ir politinės įtakos;
- nors tiesiogiai aukštuoju mokslu suinteresuotos šalys, ypač studentai (besimokantieji), yra konsultuojamos, kaip vyksta kokybės užtikrinimas, už kokybės užtikrinimo veiklos rezultatus atsako agentūros.

Įrodymai

Remiantis savianalizės suvestine, SKVC veikia kaip nepriklausoma studijų kokybės vertinimo institucija. Jos nepriklausomumą užtikrina keli veiksniai. Pirmiausia, jį užtikrina valdymo sistema. Centrą valdo direktorius ir kolektyvinis valdymo organas – SKVC taryba. Direktorių konkurso būdu renka komisija, daugiausia sudaryta iš Tarybos narių. Tarybą sudaro asmenys, deleguoti įvairių institucijų ir organizacijų. Antra, vertinimo proceso dalyviai, etapai, terminai ir kiti elementai nustatomi įvairiuose teisės aktuose, kurie nesudaro jokios laisvo aiškinimo ar skirtingų praktikų galimybių.

Centras atrenka ekspertus vertinimui nepriklausomai nuo aukštųjų mokyklų, Ministerijos ar kitų įstaigų, remdamasis SKVC direktoriaus įsakymu patvirtinta Ekspertų atrankos tvarka.

Sprendimus dėl akreditavimo priima direktorius taip pat nepriklausomai nuo Ministerijos ar aukštųjų mokyklų, remdamasis vien tik vertinimo rezultatais ir Studijų vertinimo ar Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijos nuomone. Apeliacijos dėl Centro administracinių teisės aktų dėl studijų programos vertinimo turėtų būti teikiamos nepriklausomoms ikiteisminio tyrimo institucijoms ar teismams (Studijų programų apeliacinei komisijai, Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai, Vilniaus apygardos administraciniam teismui, Lietuvos aukščiausiajam administraciniam teismui), o ne politinėms ar valdžios institucijoms.

Apeliacijos dėl sprendimų dėl užsienio kvalifikacijų vertinimo turėtų būti teikiamos tarpinstitucinei apeliacinei komisijai ar teismams. Vienintelė išimtis – apeliacijos dėl aukštųjų mokyklų vertinimo ir apeliacijos dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą, kurios nagrinėjamos specialiose Ministerijos sudarytose apeliacinėse komisijose.

Svarbus Centro veiklos elementas – konsultavimasis su Ministerija, Centro taryba ir socialiniais dalininkais. Vis dėlto galutinius sprendimus priima SKVC direktorius, kuris atsakingas už Centro veiklos rezultatus.

Įsivertindamas šią svarbią nuostatą, Centras pastebėjo, kad:

- SKVC statusas nurodomas teisės aktuose;

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

- sprendimus dėl akreditavimo nepriklausomai priima SKVC direktorius;
- ekspertų atranka yra nepriklausoma;
- veiklos metodikas tvirtina SKVC.
Tačiau pažymėtas trūkumas, kad
- ne visų rūšių apeliacijas nagrinėja SKVC.

Analizė

Grupė buvo susirūpinusi dėl nepriklausomumo elemento, nes iš savianalizės suvestinės ir kitų dokumentų ji suprato, kad sistema griežtai reglamentuota teisės aktais. Teisės aktai aiškiai nustatė SKVC nepriklausomumą, tačiau taip pat yra ypač įpareigojantys vertinimo metodikos aspektu, ir kiek buvo galima išsiaiškinti, SKVC vaidmuo yra įgyvendinti teisės aktus. Esminis dalykas buvo nustatyti, ar Ministerija turi įtakos įgyvendinimui. Grupė patvirtina, kad SKVC turi autonominę atsakomybę, kurią taiko taip, kad jo išvados ir rekomendacijos neveikiamos trečiųjų šalių (vizito į vietą metu aukštųjų mokyklų ar kitų suinteresuotų šalių atstovai neišreiškė jokių įtarimų šiuo aspektu). Svarbiausia buvo Ministerijos požiūris ir SKVC tarybos vaidmuo. Su tuo siejama vertinime dalyvavusių suinteresuotų šalių ir ekspertų nuomonė.

Visų apklaustųjų buvo teiraujama, ar SKVC nepriklausomas nuo Ministerijos, ir visų nuomone, Centras yra nepriklausomas. Grupė nerado jokių įrodymų dėl pernelyg didelės Ministerijos įtakos. Ekspertai patvirtino, kad jų niekada neprašė pakeisti sprendimo, ir laikė save politiškai nepriklausomais. Suinteresuotos šalys nustatė, kad SKVC išgyveno pereinamąjį laikotarpį nuo kontrolės (trūkumų ieškojimo) prie stiprinimo ir įgalinimo. Tą iliustravo daugiau gilesnių diskusijų dėl stiprinimo ir (institucijų, darbuotojų ir suinteresuotų šalių požiūrių) įtraukimo į procesą didinimo.

Nors, viena vertus, SKVC vaidmuo yra įgyvendinti teisės aktus, aišku, kad Centras turi didelės ir naudingos įtakos teisės aktų kūrimo procesui ir entuziastingą įgalinantį požiūrį į teisės aktų įgyvendinimą. SKVC visuotinai laikomas vienu iš pagrindinių kokybės kultūros kūrimo veikėjų dėl to, kaip vykdo savo pareigas. Akivaizdu, kad tiek Ministerija, tiek SKVC ne tik paprasčiausiai įgyvendina teisės aktus, o suteikia jiems gyvybės.

SKVC taryba laikoma galimybe užtikrinti daugiau laisvės nuo Ministerijos ir būdu labiau sustiprinti nepriklausomumą. Deja, Tarybai, sudarytai iš visų aukštųjų mokyklų suinteresuotųjų šalių, nepavyko realizuoti savo užduoties potencialo bei svarbos ir apibūdinti savo vaidmens kaip ribojamo įstatymais, nors iš tiesų, jei ji būtų bandžiusi įvykdyti nusistatytas užduotis, ji būtų galėjusi labai prisidėti prie reformų proceso. Nors Taryba garantuoja SKVC nepriklausomumą, dėl jos inertiškumo prarandamos galimybės.

Išvada: visiškai atitinka.

Rekomendacija

Tarybos veikla turėtų būti įvertinta pagal jos darbo reglamentą; imamas veiksmų siekiant užtikrinti, kad jis būtų tinkamas ir kad Tarybos nariai būtų pajėgūs jo laikytis. Tai sustiprintų Tarybos kaip SKVC nepriklausomumą užtikrinančio organo statusą.

ESG 3.7. IŠORINIO KOKYBĖS UŽTIKRINIMO KRITERIJAI IR AGENTŪRŲ VEIKLOS BŪDAI

Nuostata:

Agentūrų naudojami kriterijai ir veiklos būdai turi būti iš anksto apibrėžti ir viešai paskelbti. Veikla turėtų apimti:

- kokybės užtikrinimo veiklos subjekto atliekamą savianalizę ar kitą atitinkamą veiklą;
- ekspertų grupės, į kurią įeity ir studentų atstovas, atliekamą išorinį vertinimą, kurio metu būtų vykstama su vizitu į vertinamą instituciją pagal agentūros nustatytą tvarką;
- vertinimo išvadų, apimančių visus sprendimus, rekomendacijas ar kitokius rezultatus, skelbimą;
- tolesnę veiklą vertinant kokybės užtikrinimo veiklos subjekto veiksmus, atsižvelgiant į bet kokias išvadose pateiktas rekomendacijas.

Gairės:

Agentūros gali sukurti bei taikyti ir kitokius veiklos būdus tam tikriems tikslams pasiekti. Agentūros turi skirti ypatingą dėmesį viešai skelbiamiems veiklos principams bei užtikrinti, kad jų keliami reikalavimai ir veiklos būdai būtų profesionaliai valdomi, o išvados ir sprendimai daromi nuosekliai netgi tada, kai sprendimus priima skirtingų asmenų grupės.

Agentūros, priimančios oficialius kokybės užtikrinimo sprendimus ar sprendimus, turinčius oficialių pasekmių, privalo turėti apeliavimo tvarką, parengtą pagal agentūros nuostatus.

Įrodymai

SKVC naudojami procesai, kriterijai ir veiklos būdai numatyti teisės aktuose. Pagrindiniai reglamentuojantys teisės aktai yra šie: **Mokslo ir studijų įstatymas**; Laipsnių suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrieji reikalavimai; Magistrantūros studijų programų bendrieji reikalavimai; Jungtinių studijų programų bendrieji reikalavimai; Švietimo ir mokslo ministro patvirtinta **Studijų programų vertinimo ir akreditavimo tvarka**; Vyriausybės nutarimu patvirtinta Išorinio aukštųjų mokyklų vertinimo tvarka; SKVC direktoriaus įsakymu patvirtinta **Vykdomų studijų programų vertinimo metodika**; Ketinamų vykdyti studijų programų aprašo rengimo ir jo atitikties Švietimo ir mokslo ministro patvirtintiems bendriesiems ir specialiesiems reikalavimams studijų programoms nustatymo metodiniai nurodymai; SKVC direktoriaus įsakymu patvirtinta aukštųjų mokyklų vertinimo metodika.

Šie dokumentai paskelbti SKVC interneto svetainėje, Seimo teisės aktų duomenų bazėje ir „Valstybės žiniuose“. Be to, SKVC organizuoja seminarus ir konsultuoja aukštąsias mokyklas dėl metodinių dokumentų projektų, o vėliau dėl patvirtintų dokumentų.

Patvirtinus teisės aktą, paprastai prieš jam įsigaliojant nustatomas pereinamasis laikotarpis, kad aukštosios mokyklos turėtų laiko persitvarkyti pagal naujuosius reikalavimus. Vykstantys procesai paprastai baigiami pagal ankstesnes taisykles.

SKVC organizuojamas vertinimo procesas apima šiuos etapus: aukštųjų mokyklų įsivertinimas, ekspertų grupės sudarymas, savianalizės suvestinės nagrinėjimas, vizitas į aukštąją mokyklą, vertinimo išvadų projekto rengimas, jo pristatymas aukštosioms mokykloms, aukštųjų mokyklų pastabų ir ištaisytų klaidų nagrinėjimas, galutinių vertinimo išvadų rengimas, jų nagrinėjimas patariamojoje komisijoje, sprendimas dėl akreditavimo ir vertinimo išvadų ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

paskelbimas. Taip pat numatyta apeliacijų teikimo tvarka, kuri gali būti taikoma prieš priimant sprendimą dėl akreditavimo.

Atsakomybė už įsivertinimą tenka aukštajai mokyklai. SKVC metodiniuose nurodymuose išdėstyti savianalizės suvestinės reikalavimai ir kokia informacija turi būti pateikiama joje. Taip pat pateikiamos rekomendacijos, kas turėtų būti nagrinėjama įsivertinimo procese. SKVC organizuoja seminarus institucijų įsivertinimo tema. Aukštosios mokyklos gali konsultuotis telefonu, elektroniniu paštu arba asmeniškai. Informacija apie savianalizės suvestinės pateikimo terminus universitetams ir kolegijoms išsiunčiama iš anksto.

Ekspertų grupės sudaromos remiantis SKVC patvirtinta Ekspertų atrankos tvarka. Centras naudoja tarptautinių ekspertų grupių paslaugomis nuo 2002 m. Šiuo metu dauguma ekspertų grupių sudarytos iš tarptautinių ekspertų (2010 m. 41 grupė iš 52 buvo tarptautinė). Jei ekspertų grupę sudaro penki nariai, jie turi būti iš skirtingų institucijų (tarptautinės grupės atveju – dažniausiai iš skirtingų šalių). Pageidautina įtraukti darbdavius iš Lietuvos, tačiau tai ne visada įmanoma, nes tai priklauso nuo darbdavių noro, o kai kuriose studijų srityse juos sunku nustatyti.

Panašios problemos susijusios su studentų dalyvavimu. Ateityje SKVC ketina suaktyvinti savo bendradarbiavimą su studentų organizacijomis ir visada įtraukti studentų į ekspertų grupes. Taip pat pageidautina, kad mišrioje ekspertų grupėje būtų vienas narys iš Lietuvos ir vienas iš Vidurio ar Rytų Europos valstybės. Paprastai du nariai yra iš Vakarų Europos valstybių. 2005–2010 m. 455 ekspertai dalyvavo vertinant studijų programas, iš kurių 221 buvo iš 26 skirtingų šalių.

Iki šiol darbdaviai ir studentai tik retkarčiais dalyvavo tarptautinėse ekspertų grupėse – daugiausia dėl nepakankamo kalbos mokėjimo. Nuo 2011 m. SKVC deda daugiau pastangų rasti studentų, kurie atitiktų reikalavimus ir gerai mokėtų anglų kalbą, kuri yra pagrindinė tarptautinių ekspertų grupių kalba.

Vizitų į vietą metu ekspertai susitinka su administracijos darbuotojais, savianalizės grupe, studijų programoje dalyvaujančiais dėstytojais, studentais, absolventais ir jų darbdaviais; taip pat jie susipažįsta su metodiniais ištekliais, patalpomis, studentų projektais, baigiamaisiais darbais, egzaminų užduotimis ir pan.

Po vizito ekspertai parengia vertinimo išvadų projektą ir išsiunčia jį aukštajai mokyklai. Studijų programos teikėjai gali pateikti pastabas dėl projekto ir nurodyti klaidas, jei tokių yra. Ekspertų grupė privalo išnagrinėti šias pastabas, parengti galutinę išvadų versiją ir pateikti ją Studijų programų vertinimo komisijai (jei vertinama studijų programa) arba Aukštųjų mokyklų vertinimo komisijai (jei vertinama institucija). Komisija, sudaryta iš aukštųjų mokyklų, valstybės tarnautojų, darbdavių ar profesinių organizacijų ir studentų atstovų, išnagrinėja išvadas, atkreipdama dėmesį į jų objektyvumą, užbaigtumą ir pagrįstumą. Komisijai patvirtinus, išvados išsiunčiamos aukštajai mokyklai.

Jei aukštoji mokykla nesutinka su galutinėmis vertinimo išvadomis, ji gali pateikti apeliaciją SKVC. Apelacijas nagrinėja Studijų programų apeliacinė komisija, sudaryta iš Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Lietuvos mokslo tarybos, Lietuvos nevalstybinių mokslo ir studijų įstaigų asociacijos ir SKVC deleguotų asmenų.

Jei aukštoji mokykla sutinka su vertinimo išvadomis (arba jei Apeliacinė komisija nusprendžia patvirtinti apeliaciją), SKVC priima sprendimą dėl programos akreditavimo ir paskelbia vertinimo išvadas savo interneto svetainėje.

Pakartotinio vertinimo metu SKVC ekspertai privalo įvertinti, ar aukštoji mokykla atsižvelgė į ankstesnio vertinimo pastabas ir kaip ji įgyvendino tobulinimo rekomendacijas. ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Įsivertindamas 3.7 nuostatą, SKVC nurodė tokias stiprybes:

- išorinio vertinimo procedūros ir kriterijai yra iš anksto nustatyti ir skelbiami;
- vykdomų studijų programų vertinimo apeliacijų teikimo tvarka taikoma;
- apibrėžta ekspertų atrankos procedūra ir kriterijai;
- vertinimo išvados yra viešai prieinamos;
- pakartotinio vertinimo metu dėmesys atkreipiamas į ankstesnių tobulinimo rekomendacijų įgyvendinimą.

Silpnybės:

- teisės aktai nesuteikia galimybių teikti apeliacijas dėl ketinamų vykdyti studijų programų akreditavimo Studijų programų apeliacinei komisijai;
- nepakankamas pasiruošimas ir darbuotojų bei studentų įtraukimas į ekspertų grupes.

Analizė

Grupė patvirtino, kad paprastai išorinio vertinimo procedūros ir kriterijai yra iš anksto nustatyti ir skelbiami. Tačiau ji pastebėjo tam tikrą neaiškumą dėl MOSTA ir galimą jos veiklos dubliavimą su SKVC veikla, kalbant apie institucinį vertinimą. Tai daro poveikį kolegijų, o vėliau ir universitetų veiklos vertinimui. MOSTA atsakingas už pirmąjį vertinimo etapą, kuris daugiausia susijęs su žmogiškaisiais ištekliais bei infrastruktūra ir sutelktas į kiekybinius rodiklius. Tada MOSTA informuoja SKVC, kuris pradeda vertinti institucijos veiklą ir suorganizuoja vizitą į vietą, remdamasis MOSTA ataskaita kaip vienu įrodymų šaltiniu. Šiuo metu peržiūrimi šios vertinimo metodikos kriterijai, diskutuojama su Ministerija ir laukiama sprendimo. Šis klausimas turi būti išspręstas, nes aukštosios mokyklos skundžia MOSTA duomenų rinkinius / išvadas. Iki šiol nelabai aiškus Vyriausybės nutarimas, kaip priimamas galutinis sprendimas dėl institucinio vertinimo ar kas yra už jį atsakingas. SKVC nurodė, kad šis klausimas neaiškus, kaip ir įrodymų svarbos proporcingumas tarp MOSTA ir SKVC kalbant apie institucinį vertinimą. Tai vilkina procesą ir daro šią procedūrą nelabai aiškia. Nors pripažįstama, kad SKVC kompetencijai nepriklauso nuspręsti, bet tai yra svarbus klausimas, jį galima traktuoti kaip tikrojo vertinimo įžanginį elementą ir šiuo aspektu agentūra neprasilenkia su nuostatomis.

Studentų dalyvavimo ir tolesnės veiklos klausimai kitur minimi kaip sritys, kurias galima tobulinti. Tačiau apskritai, grupės nuomone, SKVC požiūris yra ypač profesionalus ir orientuotas į ESG, o Centrai bendraujant su institucijomis ir ekspertų grupės nariais, jaučiamas palaikymas ir palengvinimas.

Grūpei buvo ypač įdomu išsiaiškinti, ar bendra programa buvo labiau orientuota į kontrolę ir (arba) stiprinimą ir koks yra šių aspektų santykis. Paaiškėjo, kad sistema išgyvena pereinamąjį laikotarpį ir kad teikiama vis daugiau rekomendacijų, kurios veda tobulėjimo link. Tą postūmį teikia SKVC per ekspertams ir institucijoms skirtus mokymus ir konsultacijas.

Išvada

Dėl MOSTA vaidmens aiškumo trūkumo tampa neaiškūs ir bendrieji kriterijai bei procesas. Nors pripažįstama, kad jiems parengti SKVC skyrė daug pastangų ir kad Centrai nepriklauso išspręsti šį klausimą, ekspertų grupė padarė tokią išvadą: **iš esmės atitinka**.

ESG 3.8. ATSKAITOMYBĖ

Nuostata:

Agentūros turėtų priimti atskaitomybės tvarką.

Gairės:

Ši tvarka turėtų apimti:

1. pačios agentūros kokybės užtikrinimo strategiją, kuri būtų paskelbta, taip pat prieinama internete;
2. dokumentus, kuriuose parodoma, kad:
 - agentūros veikla ir rezultatai atspindi jos misiją bei kokybės užtikrinimo tikslus;
 - agentūra užtikrina, kad išorinių ekspertų veikloje vengiama interesų konfliktų;
 - agentūra turi patikimų būdų, kaip užtikrinti bet kokios jos veiklos ir duomenų, sukurtų jos subrangovų, kokybę, jei bent dalis ar visos kokybės užtikrinimo procedūros perduotos vykdyti subrangovams;
 - agentūra turi vidinę kokybės užtikrinimo tvarką, kuri apima vidinį grįžtamąjį ryšį (t. y. gaunami personalo bei tarybos atsiliepimai); vidinę savistabą (t. y. reaguojama į rekomendacijas veiklai tobulinti, gautas iš vidaus ir iš išorės); taip pat išorinio grįžtamojo ryšio tvarką (būdus, kaip gauti ekspertų ir vertintojų atsiliepimus aukštųjų mokyklų tolesniam veiklos tobulinimui), siekiant tobulinti savo veiklą bei informuoti apie ją;
3. privalomą reguliarių agentūros veiklos išorinį vertinimą, kuris vyktų bent kartą per penkerius metus ir kuriame būtų pateiktos išvados dėl agentūros atitikimo ENQA narystės kriterijams.

Įrodymai

SKVC yra paskelbusi savo kokybės užtikrinimo politiką. Kartu su tvarka, ši politika yra aprašyta SKVC nuostatuose ir paskelbta Centro interneto svetainėje lietuvių ir anglų kalbomis.

SKVC rengia metinius perspektyvinius strateginius planus, remdamasis savo misija ir uždaviniais. Į šį procesą įtraukiami visi darbuotojai. Vėliau Centras atlieka savo veiklos rezultatų analizę. Skelbiama metinė ataskaita, kuri plačiai viešinama, įskaitant viešus pristatymus steigėjui, socialiniams dalininkams ir plačiajai visuomenei.

Taip pat skelbiama tvarka, kaip valdyti galimus interesų konfliktus. Remiantis 2007 m. Direktoriaus įsakymu patvirtinta Ekspertų atrankos procedūra, ekspertai privalo deklaruoti galimus interesų konfliktus, užpildydami specialią formą. Ekspertams, kurie nedeklaruoja interesų konflikto, gresia sankcijos. Diskusijų metu darbuotojai, ekspertai ir suinteresuotos šalys pareiškė, kad apie tai žino ir pateikė pavyzdžių.

Agentūra turi patikimų priemonių veiklos rezultatų ir subrangovų teikiamų duomenų kokybei užtikrinti. To pasiekama pirmiausia paskiriant vertinimo koordinatorių, kurio funkcija – užtikrinti tinkamą kiekvienos ekspertų grupės narių darbą. Į koordinatoriaus pareigas įeina grupės veiklos organizavimas ir koordinavimas, vertinimo tvarkos laikymasis, taip pat dalyvavimas diskusijose dėl vertinimo išvadų ir jų atitikimas užduočiai. Antrajame ekspertų darbo kokybės užtikrinimo etape vertinimo išvadų projektas pateikiamas aukštajai mokyklai, kuri nurodo pastabas ir rastas klaidas. Visos klaidos ištaisomos prieš trečiąjį etapą – vertinimo išvadų aptarimą Studijų vertinimo komisijoje. Komisiją sudaro įvairūs socialiniai dalininkai, dirbantys aukštojo mokslo srityje, suinteresuoti kokybės užtikrinimu. Pagrindinė jų funkcija, ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

nustatyta Komisijos nuostatuose, yra užtikrinti vertinimo išvadų objektyvumą, užbaigtumą ir pagrįstumą.

SKVC turi darbuotojų skatinimo ir motyvacijos sistemą. Kasmet vertinami visų darbuotojų veiklos rezultatai, kompetencijos ir profesinis tobulėjimas. Už nuolatinį darbuotojų vertinimą atsakingi skyrių vadovai. Jei leidžia finansinės aplinkybės, darbuotojams už gerus rezultatus skiriamos piniginės premijos. Metų pabaigoje vadovybė vertina darbuotojus, turinčius valstybės tarnautojo statusą.

SKVC planuoja patobulinti savo vidinio kokybės užtikrinimo sistemą, įvesdama raštiško grįžtamojo ryšio iš ekspertų ir aukštųjų mokyklų tvarką, kuri labai prisidės prie vertinimo proceso pagerinimo.

Naujasis MSĮ nustato, kad išorinis SKVC vertinimas turėtų būti atliekamas bent kartą per 5 metus. Vertinimo išvados turi būti skelbiamos viešai. Iki šiol toks vertinimas nebuvo atliktas, išskyrus specialiuosius veiklos auditus, kuriuos atliko steigėjas (Ministerija), ir kitų institucijų atliktus finansinius auditus.

Šis išorinis vertinimas, dėl kurio buvo parengta ENQA savianalizės suvestinė, yra pirmasis išorinis SKVC vertinimas.

SKVC organizuoja įvairias kompleksines projektų planavimo veiklas, nes projektai yra svarbus finansavimo šaltinis. Metinis SKVC planas pateikiamas steigėjui ir akademinėi bendruomenei. Skyrių veiklos duomenys apibendrinami mažiausiai kas ketvirtį arba kai reikia. Vidiniai projektų stebėsenos susirinkimai šaukiami maždaug kas ketvirtį arba pagal poreikį. Kiekvienas pirmadienio rytas pradedamas bendruoju susirinkimu, kurio metu aptariamos svarbiausios praėjusios ir einančios savaitės užduotys, problemos ir pasiekimai. Pasisako ne tik vadovybės atstovai, bet ir konkrečių veiklų kuratoriai, pavyzdžiui, vertinimo koordinatorius gali pranešti apie vizitą į aukštąją mokyklą. Taip darbuotojai sužino, kas vyksta Centre, taip pat yra informuojami apie svarbius išorinius įvykius.

Grįžtamojo ryšio tvarka apima:

- vidinio grįžtamojo ryšio mechanizmus (pvz., nuo 2007 m. reguliariai gaunamus darbuotojų atsiliepimus);
- vidinės savistabos mechanizmą (kasdienius administracijos darbuotojų susirinkimus tobulinimo rekomendacijoms, gaunamoms iš vidaus ir išorės, aptarti ir apsvarstyti);
- išorinio grįžtamojo ryšio mechanizmą (oficialius ekspertų atsiliepimus). Centras pradėjo rinkti tokius atsiliepimus 2002 m. daugiausia per susitikimus su ekspertais vertinimo rezultatams aptarti. Aukštųjų mokyklų atsiliepimai gaunami fragmentiškai, dažniausiai per SKVC organizuojamus seminarus.

Vidinis ir išorinis grįžtamasis ryšys. Vidinio kokybės užtikrinimo tvarka gaunant darbuotojų atsiliepimus apima bendruosius savaitinius susirinkimus arba skyriaus susirinkimus siekiant aptarti veiklą ir probleminius klausimus, pasidalyti patirtimi ir parengti ateinančios savaitės planus. Tokiuose susirinkimuose darbuotojai visada gali pareikšti savo nuomonę ir pagrįstus argumentus; daug laiko ir dėmesio skiriama naujaisiems vertinimams, probleminiams atvejams ir jų prevencijai aptarti. Vertinimo aptarimai reguliariai organizuojami skyriuose, atsakinguose už vertinimo pratybų organizavimą, siekiant pasidalyti gerosios patirties pavyzdžiais, išanalizuoti problemas ir būdus joms užkirsti.

2010 m. SKVC atliko socialinių dalininkų nuomonės apie Centro veiklą ir jos poveikį aukštojo mokslo kokybės gerinimui tyrimą. Centro teigimu, „*palankūs tyrimo rezultatai labai*

palaiko mūsų pastangas, o respondentų nurodyti mūsų veiklos trūkumai ir pateikti pasiūlymai suteikė mums pagrindo ieškoti naujų veiklos tobulinimo būdų“.

2009 m. MSĮ nustato, kad išorinis SKVC vertinimas turėtų būti atliekamas bent kartą per 5 metus. Šis vertinimas yra pirmasis iš planuojamų ciklinių vertinimų.

Apibendrinamas atskaitomybės tvarkos įsivertinimą, Centras nurodė tokias stiprybes:

- SKVC kokybės užtikrinimo politikos viešas prieinamumas;
- interesų konflikto prevencijos mechanizmas;
- ekspertų vertinimo kokybės užtikrinimo mechanizmas;
- vidinio kokybės užtikrinimo sistemos įgyvendinimas;
- įstatymais nustatytas ciklinis išorinis agentūros vertinimas.

Silpnybės:

- pirmasis klientų nuomonės tyrimas atliktas tik 2010 m.;
- trūksta sistemingo aukštųjų mokyklų (ir iš dalies ekspertų) atsiliepimų rinkimo.

Analizė

SKVC kokybės užtikrinimo politika yra viešai prieinama, o vidinio kokybės užtikrinimo mechanizmas įgyvendinamas. Veikia tvirtas interesų konflikto prevencijos mechanizmas, kuris yra paskelbtas ir kuris aiškiai nustato procesus ir veiklos būdus.

Metinės ataskaitos rengimas ir skelbimas atspindi agentūros procesus, o rezultatai atspindi jos misiją ir kokybės užtikrinimo uždavinius.

Veikia tiek vidinio, tiek išorinio grįžtamojo ryšio mechanizmai. Ekspertų vertinimui taip pat taikomas kokybės užtikrinimo mechanizmas.

Grupė buvo sunku sekti atsakomybės audito seką aprašytuose atskaitomybės procesuose. Grupė nusiramino, kai sužinojo, kad realiai atskaitomybės procesai yra griežtesni ir labiau išplėsti nei pasirodė iš savianalizės suvestinės. Apskritai, yra daug veiklos, bet trūksta aiškaus koordinavimo ir nuoseklumo, todėl būtų naudingiau ją performuluoti į vieną dokumentą.

SKVC tarybos vaidmuo neaiškus. Oficialiai ji vykdo priežiūros ir konsultavimo funkcijas. Į ją deleguoti įvairių suinteresuotų grupių atstovai, ji prižiūri (SKVC) vykdomas funkcijas ir gina grupių interesus. Taryba savo funkciją apibūdino kaip labai apribotą (įstatymų). Viena vertus, ji save laiko kaip dialogo tarp agentūros ir Ministerijos užtikrintoja ir nuomonių suderintoja, tačiau grupė pastebėjo Tarybos negebėjimą aiškiai išreikšti savo vaidmens ir įgyvendinti savo veiksmų planą, taip pat jos bendrą inertiškumą funkcijų atžvilgiu. Tai nesiderino su Ministerijos ir SKVC nuomone apie Tarybą. Grupė padarė išvadą, kad Taryba nerealizavo savo galimo indėlio ir jai galėtų praversti tikslinga supažindinimo veikla.

Veikia bet kokios subrangovų, ypač vertinime dalyvaujančių ekspertų, teikiamos veiklos ir medžiagos kokybės užtikrinimo mechanizmai. Paskiriamas vertinimo koordinorius, kuris prižiūri visą ekspertų grupės veiklą. Išvadų projektai perduodami institucijoms, kad jos pateiktų pastabas dėl tikslumo ir turinio. Išvadas svarsto ir peržiūri nuo ekspertų grupės nepriklausoma vertinimo komisija. Kiekvienas iš šių veiksmų buvo patvirtintas apklausiant ekspertus ir vertinimo komisijos narius. Ekspertų grįžtamasis ryšys SKVC teikiamas per kasmetinius ekspertų nuomonės / patirties internetinius tyrimus.

Išvada

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Grupė sužinojo, kad nors veikia daugybė atskaitomybę užtikrinančių mechanizmų, visas procesas galėtų būti nuoseklesnis. Didžioji dalis vidinio grįžtamojo ryšio yra neoficiali ir neprisideda prie „kolektyvinės SKVC atminties“, o tai reiškia, kad išėjus Centro darbuotojams, jų žinios nėra oficialiai įtvirtinamos. Be to, išorinio grįžtamojo ryšio rinkimas nėra sistemingas ir nors pripažįstama, kad yra parengti susiję planai, grupės išvada tokia: **iš esmės atitinka**.

ENQA 8 kriterijus. ĮVAIRŪS

I. Agentūra visada atidžiai atsižvelgia į savo deklaruojamus principus ir užtikrina, kad jos reikalavimai ir procesai būtų valdomi profesionaliai, o sprendimai priimami nuosekliai, net jei juos priima skirtingos grupės.

II. Jei agentūra priima oficialius kokybės užtikrinimo sprendimus arba išvadas, kurios turi oficialių pasekmių, ji turi turėti apeliacijų teikimo tvarką. Apeliacijų teikimo tvarkos pobūdis ir forma turėtų būti nustatoma remiantis kiekvienos agentūros nuostatais.

III. Agentūra siekia aktyviai prisidėti prie ENQA tikslų įgyvendinimo.

Įrodymai

Bendras deklaruojamų principų laikymasis

Agentūra atsižvelgia į savo deklaruojamus principus ir stengiasi būti nuosekli priimdama sprendimus pagal teisės aktus, metodikas ir savo veiklos būdus. Be to, grupė sužinojo, kad nepaisant to, jog sistemą reglamentuoja daugybė teisės aktų, kyla noras pagyvinti šiuos procesus įtraukiant šalies ir užsienio aukštojo mokslo bendruomenę, kad jie būtų įgyvendinti skatinant kokybės kultūrą. Nors nedemonstruoja visiško atitikimo kiekvienai europinei nuostatai, SKVC parengė puikiai veikiančią sistemą, kuri yra skaidri ir vis labiau skatina tobulinimą. Tai paaiškėjo vizito metu per pokalbius su vidaus ir išorės suinteresuotomis šalimis.

Apeliacijų teikimo sistema

Visus SKVC priimamus sprendimus galima skųsti, nors apeliacijų teikimo tvarka skiriasi atsižvelgiant į veiklos pobūdį, ir tik tam tikra veikla yra SKVC atsakomybės ribose. Galimybė teikti apeliacijas buvo įgyvendinta 2004 m. sudarius Studijų programų apeliacinę komisiją. Iki to laiko skundai, o ne apeliacijos, buvo paprastai teikiami SKVC direktoriui.

Apeliacijos dėl Centro administracinių teisės aktų dėl studijų programų vertinimo turėtų būti teikiamos nepriklausomoms ikiteisminio tyrimo institucijoms ar teismams (Studijų programų apeliacinei komisijai, Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai, Vilniaus apygardos administraciniam teismui, Lietuvos aukščiausiajam administraciniam teismui), o ne politinėms ar valdžios institucijoms.

Apeliacijos dėl sprendimų dėl užsienio kvalifikacijų vertinimo turėtų būti teikiamos tarpinstitucinei apeliacinei komisijai ar teismams. Vienintelė išimtis – apeliacijos dėl aukštųjų mokyklų vertinimo ir apeliacijos dėl leidimo vykdyti studijas ir su studijomis susijusią veiklą, kurios nagrinėjamos specialiose Ministerijos sudarytose apeliacinėse komisijose.

Agentūra siekia aktyviai prisidėti prie ENQA tikslų įgyvendinimo.

Studijų kokybės vertinimo centras yra asocijuotasis ENQA narys nuo 2000 m. ir narys kandidatas nuo 2008 m., kai tinklas buvo užregistruotas kaip asociacija. SKVC yra pareiškęs ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvadas

ketinimą būti aktyviu ENQA nariu ir vėliau pateikti paraišką būti įtrauktam į Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo agentūrų registrą. SKVC atstovai vyksta į daugumą generalinių asamblėjų, taip pat aktyviai dalyvauja įvairiuose ENQA seminaruose ir veiklose. Narystę ENQA Centras mato kaip veiksmingą būdą sekti kokybės užtikrinimo pokyčius Europoje.

SKVC įsipareigojęs laikytis Europos nuostatų ir gairių ir prisidėjo prie ENQA kokybės užtikrinimo principų sklaidos, organizuodamas ESG ir kitų svarbių dokumentų vertimą į lietuvių kalbą, taip pat rengdamas nacionalinius sklaidos ir įgyvendinimo seminarus ir renginius.

Analizė

Grūpei padarė įspūdį SKVC įsipareigojimas savo deklaruojamiems tikslams, kiek įmanoma veiklos suderinimas pagal Europos nuostatus ir gaires ir didelis noras būti aktyviu ENQA nariu.

Išvada: visiškai atitinka.

4. BENDROS ENQA EKSPERTŲ GRUPĖS IŠVADOS DĖL SKVC VERTINIMO

Grupė padarė išvadą, remdamasi SKVC savianalizės suvestinėje pateiktais įrodymais, patvirtintais vizito į Centro patalpas Vilniuje metu 2012 m. kovo 14–15 d., taip pat papildoma patvirtinta informacija, gauta vizito susitikimų metu, ir pateiktais kitais dokumentais. Nors grupės vertinimas pirmiausia buvo sutelktas į agentūros veiklos rezultatus pagal trečios ESG dalies nuostatas, grupė pateikia išvadų dėl narystės ENQA kriterijų santrauką.

ENQA 1 kriterijus (ESG 3.1, ESG 3.3): susumavus atitikimo iš esmės 3.1 nuostatai išvadą (atsižvelgiant į atitikimą iš dalies, iš esmės ir visišką atitikimą atskiroms dalims) ir visiško atitikimo 3.3 nuostatai išvadą, bendras sprendimas dėl ENQA 1 kriterijaus – iš esmės atitinka.

ENQA 2 kriterijus „Oficialus statusas“: visiškai atitinka ESG 3.2 nuostatą.

ENQA 3 kriterijus „Ištekliai“: visiškai atitinka ESG 3.4 nuostatą (derėtų pažymėti, kad nors yra didelis priklausomumas nuo savianalizės suvestinėje įvardytų „projektinių lėšų“, šias lėšas ne konkurso būdu iš anksto paskiria Vyriausybė iš Europos socialinių fondų asignavimų).

ENQA 4 kriterijus „Misijos formuluotė“: visiškai atitinka ESG 3.5 nuostatą.

ENQA 5 kriterijus „Nepriklausomumas“: visiškai atitinka ESG 3.6 nuostatą.

ENQA 6 kriterijus „Išorinio kokybės užtikrinimo kriterijai ir agentūrų veiklos būdai“: iš esmės atitinka ESG 3.7 nuostatą.

ENQA 7 kriterijus „Atskaitomybė“: iš esmės atitinka ESG 3.8 nuostatą.

ENQA 8 kriterijus „Įvairūs“. Grupė pastebėjo, kad SKVC:

- atidžiai atsižvelgia į savo deklaruojamus principus ir siekia užtikrinti, kad jos reikalavimai ir procesai būtų valdomi profesionaliai, o sprendimai priimami nuosekliai, net jei juos priima skirtingos grupės;
- priima oficialius kokybės užtikrinimo sprendimus bei išvadą, kurios turi oficialių pasekmių, ir turi atitinkamą apeliacijų teikimo tvarką;
- aktyviai ir entuziastingai prisideda prie ENQA (ir kitų tinklų) veiklos ir tikslų įgyvendinimo.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Pirmas priedas

Papildomos pastabos dėl SKVC, jos vidaus kokybės vadybos sistemos ir kokybės valdymo mechanizmų

Pasirinkdamas A tipo ENQA vertinimą, SKVC turėjo tris tikslus: 1) įvertinti, kaip veikia vidaus kokybės vadybos sistema ir kokybės valdymo mechanizmai; 2) įvertinti, ar Centras pajėgus veikti iš esmės atitikdamas ESG nuostatas; 3) įvertinti Centro veiklos atitikimą narystės ENQA ir EQAR reikalavimams.

SKVC pateikus savianalizės suvestinę, ENQA ekspertų grupė apsilankė Centre 2012 m. kovo mėn. Pagrindinėse vertinimo išvadose atsispindi antrasis tikslas ir jo pasekmės narystės ENQA reikalavimų atžvilgiu (3 tikslas). Centro vidinio kokybės užtikrinimo sistema buvo vertinama ypač atsižvelgiant į „atskaitomybės tvarką“ (ESG 3.8 / ENQA 7 kriterijus) ir šie aspektai taip pat svarstomi pagrindinėse išvadose. Šiame priede pateikiamos papildomos pastabos, kaip gerai veikia SKVC vidaus kokybės vadybos sistema ir kokybės valdymo mechanizmai.

Dėl to, kad nuo pirminės savianalizės suvestinės parengimo ir paties vertinimo praėjo tam tikras laiko tarpas, reikėjo parengti išvadų dokumento papildymą. Jis buvo parengtas 2011 m. Jame pateikiami svarbūs pokyčiai, įvykę tiek išorinėje aplinkoje, kurioje veikia SKVC, tiek svarbu paminėti, pačiame Centre. Tarp jų minėtina nauja įgyvendinta vidaus kokybės vadybos sistema, sukurta kokybės politikos pagrindu, ir kokybės valdymo mechanizmas. Nors jie veikia tik palyginti trumpą laiką, Centras paprašė, kad grupė atkreiptų specialų dėmesį į jo kokybės vadybos sistemą ir kokybės valdymo mechanizmus bei jų veikimą.

SKVC vidaus kokybės vadybos sistema ir kokybės valdymo mechanizmai parengti pagal Centro kokybės politiką nuolatiniame Centro paslaugų kokybės gerinimui užtikrinti; Centro paslaugos remiasi jo misija prisidėti prie studijų kokybės gerinimo Lietuvoje ir laisvo asmenų judėjimo pasaulyje. Trumpai tariant, kalbama apie kokybės valdymo sistemas ir mechanizmus, skirtus paslaugų kokybei gerinti, o tos paslaugos pačios skirtos (aukštojo mokslo) kokybei gerinti.

Atsižvelgiant į šią „kokybės piramidę“ ir į kontekstą, kurį sudaro aplinkybės, kuriose anksčiau kokybė buvo dažnai sutelkta į atitikimą „naudojamoms priemonėms“, svarbu nustatyti (ir „išskirti“) tuos elementus, kurie „vis dar privalomi“, nors galbūt ne taip vertingai prisideda prie gerinimo, ir tuos aspektus, kurie veiksmingiausiai ir geriausiai gali suteikti didžiausios naudos numatytam SKVC misijos „objektui“ – „studijoms Lietuvoje ir laisvam asmenų judėjimui pasaulyje“.

Atlikus tokią analizę kitas žingsnis, ypač neturint neribotų išteklių, yra iš naudą teikiančių aspektų nustatyti tuos, kurie yra (gali būti) veiksmingiausi / produktyviausi kalbant apie ekonominės naudos analizę.

SKVC savo požiūrį į vidaus kokybę grindžia ISO standartais (įskaitant standartą 9000 dėl kokybės modelio „žodyno“ ir ISO 9001:2008 „Kokybės valdymo sistemos. Reikalavimai“ bei ISO 9004:2010 „Organizacijos, siekiančios ilgalaikės sėkmės, vadyba. Kokybės vadybos požiūris“), Europos nuostatomis ir gairėmis Europos aukštojo mokslo erdvėje, Lisabonos pripažinimo konvencija, ENIC / NARIC chartija ir Lietuvos įstatymų reikalavimais.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Sistema ir jos mechanizmai išdėstyti ir įtvirtinti (50 puslapių apimties) Kokybės vadove.

Cituojamas Centro siekis, kad įgyvendindamas kokybės valdymo sistemą, Centras suteiktų naudos šioms suinteresuotoms šalims:

- steigėjui – didesnis SKVC veiklos veiksmingumas bei produktyvumas ir geresni veiklos rezultatai;
- vadovams – kokybės valdymo sistema apima SKVC struktūrą, uždavinius ir veiklos būdus, todėl tai yra veiksminga valdymo priemonė;
- darbuotojams – aiški valdymo struktūra, tikslūs reikalavimai, metodai ir tikslai prisideda prie bendros nuotaikos ir skatina stengtis gerinti teikiamų paslaugų kokybę;
- klientams – veiksminga ir produktyvi paslaugų valdymo sistema, gerai veikianti santykių su klientais stebėsenos sistema ir mažėjantis klaidų skaičius leidžia SKVC didinti klientų pasitenkinimą;
- plačiajai visuomenei – iniciatyvi ir veiksmi SKVC pozicija studijų kokybės atžvilgiu aplinkoje, kuri kinta greičiau nei teisinė bazė.

Galbūt įdomu paminėti, kad šiame sąrašė prioritetas teikiamas organizacijai, o ne klientams, tačiau tai galima tiesiogiai susieti su kokybės politika, kurioje teigiama, kad siekiant nuolat gerinti Centro paslaugų kokybę, vadovybė įsipareigoja:

- vadovautis teisėtumo, objektyvumo, skaidrumo, nešališkumo, savalaikiškumo ir kitais principais, atliekant aukštųjų mokyklų, studijų programų ir kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, vertinimo procedūras bei sprendimus priimant duomenų ir informacijos analizės pagrindu;
- teikti išsamią, savalaikę ir patikimą informaciją bei konsultacijas aukštųjų mokyklų veiklos, studijų kokybės bei kvalifikacijų, susijusių su aukštuoju mokslu, klausimais; siekti abipusiai naudingo bendradarbiavimo su vertinimo procese dalyvaujančiais pareiškėjais, veiklos partneriais ir tiekėjais;
- aktyviai dalyvauti užsienio institucijų ir organizacijų, įgyvendinančių aukštojo mokslo politiką bei prisidedančių prie laisvo asmenų judėjimo skatinimo, veikloje ir pritaikyti tarptautinę patirtį Centro veikloje; užtikrinti galimybes darbuotojams siekti aukštos profesinės kvalifikacijos ir kompetencijos, didinti darbuotojų pasitenkinimą darbu bei skatinti juos įsitraukti į kokybės vadybos sistemos tobulinimą ir veiklos gerinimą;
- užtikrinti tinkamą darbo aplinką ir aprūpinti reikiamais ištekliais, reikalingais siekiant kokybės politikoje nustatytų tikslų; informuoti visuomenę apie Centro tikslų įgyvendinimą bei veiklą; nuolat tobulinti Centro kokybės vadybos sistemą pagal kokybės vadybos sistemos modelio reikalavimus;
- kasmet peržiūrėti ir vertinti kokybės politiką, kad ji būtų tinkama.

Šiame sąrašė nėra nurodyti metodai ar veiklos būdai, tiesiogiai susiję su studijų kokybės gerinimu Lietuvoje ir laisvu asmenų judėjimu pasaulyje. Tai greičiau yra netiesiogiai paremta prielaida, kad jei SKVC turės gerai veikiančią vidinio kokybės užtikrinimo sistemą, tai automatiškai suteiks naudos SKVC socialiniams dalininkams.

SKVC išskyrė 18 savo kokybės valdymo proceso aspektų, pagal kuriuos nustatė konkrečius „kokybės uždavinius“ ir „kokybės rodiklius“, taip pat paskyrė atsakingą darbuotoją. Tai išdėstyta Centro „Kokybės uždavinių ir rodiklių“ dokumente (Papildymo dokumento 7 priede, o plačiau – Kokybės vadove, nors pastarajame 15, 16 ir 17 aspektai yra klaidingai įvardyti (kas kelia šiek tiek painiavos) kaip PA8, 9 ir 10 (žr. 22 psl.). Pirmajame dokumente nurodomas proceso vadovas, atsakingas už kiekvieno kokybės uždavinio įgyvendinimą, o

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

antrajame – „atsakingi dalyviai“, kurie kai kuriais atvejais, pavyzdžiui dalyje „Grįžtamojo ryšio vadyba“, įvardyti kaip visi darbuotojai.

7 priede nurodyta grafa „Kokybės uždavinio įgyvendinimo terminas“. Vertinimo metu ši grafa buvo neužpildyta. Grupė buvo informuota, kad konkretūs duomenys bus įrašyti vėlesniame etape iš dalies dėl to, kad kokybė bus gerinama atsižvelgiant į šiose išvadose pateiktus pasiūlymus. Tuomet bus nurodyti išsamūs uždaviniai, rodikliai ir terminai.

Sistemoje taikomas ISO požiūris, tačiau nesusipažinusiems su juo išsamiau, o ypač su „kokybės piramide“, kai kurie terminai ir jų naudojimas gali šiek tiek klaidinti. Kiti vidaus kokybės sistemų vartotojai paprastai galbūt geriau žino „strateginius tikslus“, veiklos valdymą, pagrindinius veiklos rodiklius ir pan., atsižvelgiant į naudojamus „valdymo modelius“.

Kokybės vadove pateikiami išsamūs aprašymai, pavyzdžiui, proceso, planavimo, valdymo ir proceso, galios ir atsakomybės. Vis dėlto vadovas ne toks išsamus, kai aprašoma, kas konkrečiai daroma, kas ką daro ir kokiomis Centro (nustatytais ir suderintomis) sąnaudomis. Pavyzdžiui, 7 punkte „VEIKLOS GERINIMAS: įvertinimas, analizė ir gerinimas“ rašoma:

Siekdamas užtikrinti kokybės valdymo sistemos atitiktį teisiniams reikalavimams ir suinteresuotų šalių poreikiams, SKVC stengiasi kurti palankias sąlygas savo veiklai gerinti ir šiems procesams veiksmingai valdyti. SKVC vadovybė įvertina organizacijos pažangą siekiant realizuoti jos misiją ir viziją ir įgyvendinant jos kokybės politiką, strategiją ir uždavinius visuose jos procesuose ir funkcijose.

SKVC planuoja ir įgyvendina kokybės valdymo sistemos stebėsenos, vertinimo, įsivertinimo ir tobulinimo veiklą. Šios veiklos rezultatai įrodo paslaugų atitiktį reikalavimams ir naudojami siekiant užtikrinti šią atitiktį, veiksmingumą ir nuolatinį tobulėjimą.

Siekdamas įvertinti ir pagerinti kokybę, SKVC naudoja šias priemones:

- SKVC vadovybės atliekamą vertinimą;
- suinteresuotų šalių pasitenkinimo vertinimą;
- vidinį kokybės auditą;

ir pan.

Taigi, galima teigti, kad SKVC vadovybė vykdo savo veiklos vertinimą, naudodamasi savo pasirinkta sistema, ir (nesukonkretintos) „suinteresuoto šalys“ tuo patenkintos. Remiantis tuo ir kitomis šiek tiek neaiškiai įvardytais veiklomis, teigiama, kad bus nuolat gerinama paslaugų kokybė siekiant pagerinti studijų kokybę Lietuvoje.

„Suinteresuotos šalys“ turėtų apimti ir SKVC tarybą, tačiau ENQA ekspertų grupės vizito metu nepasirodė, kad Taryba visiškai žinotų savo galimybes ar netgi pareigą tikrinti „vidaus kokybę“ ir, dar svarbiau, prisidėti priimant sprendimus, kurie skatina didesnę procesų ir („socialinių dalininkų“) SKVC veiklos rezultatų naudojimo veiksmingumą.

Kokybės vadove ir daugybėje susijusių dokumentų naudojama labai plati ISO standartais paremta sistema (ir „kalba“), kurioje yra keletas sudėtingų tarpusavio ryšių. Sistema kol kas veikia tik labai trumpą laiką ir ji bus gera tiek, kiek labai atsidavę bus SKVC darbuotojai ir kiek geri bus pasirinkimai, kuriuos jie daro (yra pajėgūs daryti). Lemiamas veiksnys bus nustatyti pusiausvyrą tarp jų orientavimosi į rezultatus, kurie gerina „SKVC paslaugų“ kaip tokių kokybę, ir tarp to, kaip sudėliojami prioritetai, siekiant geriausio poveikio „studijų kokybės gerinimui Lietuvoje“.

Grupei labai teigiamą įspūdį padarė SKVC darbuotojai, su kuriais ji susitiko, ir jų įsipareigojimas nuolat gerinti jų parengtų ir veikiančių procesų organizavimą ir iš šių procesų gauti vis naudingesnių rezultatų. Šis atsidavimas (ir entuziazmas) buvo pastebimas visoje organizacijoje, taip pat „atpažįstamas“ ir pripažįstamas pagrindinių socialinių dalininkų.

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

Tai buvo akivaizdžiai svarbi iniciatyva aukščiausiojo rango darbuotojams; pastebėta, kad viduriniojo ir net žemesniojo rango darbuotojai, su kuriais susitiko grupė, buvo įsitraukę į vidaus kokybės gerinimą ir šiuo aspektu yra pagrindo manyti, kad SKVC taikomas požiūris ir parengta sistema padės įgyvendinti jo siekius.

Vis dėlto yra keletas pavojų ir nors į juos tam tikru mastu buvo atsižvelgta, grupė rekomenduoja tęsti savistabą ir imtis atitinkamų veiksmų sprendimų priėmimo procesuose.

Dabartinė sistema yra sudėtinga ir turėtų apsinkinti nedidelę organizaciją, kuri ir toliau bando susidoroti su nuolat besikeičiančiomis aplinkybėmis. Svarbu, kad aukščiausioji vadovybė nuolat kritiškai įvertintų kiekvienos atskirai naudojamos priemonės ir jų grupių sąnaudas ir naudą. Tada, remdamasi aiškia „ekonominės naudos“ analize, ji turėtų aptarti su darbuotojais, kaip ir kur sudėlioti kokybės prioritetus, siekiant užtikrinti, kad pagrindinės pastangos būtų nukreiptos į „svarbiausias sritis“. Gali atrodyti viliojančiai ir galbūt paviršutiniškai lengva tęsti „visko“, ką apima „teorinis“ ISO požiūris, stebėseną ir vertinimą. Iššūkis, su kuriuo teks susidoroti aukščiausiajai SKVC vadovybei, ypač augant susidomėjimui Centro paslaugomis ir (greičiausiai) senkant ištekliams, – nustatyti ir susitelkti tik į reikalingas ir pakankamas priemones teisiniams reikalavimams įvykdyti IR persikirstyti išteklius toms sritims, kurios daro didžiausią poveikį Centro misijai ir svarbiausioms (nevyriausybinėms) suinteresuotoms šalims (aukštosioms mokykloms, jų studentams ir absolventams bei ketinantiems jose studijuoti, taip pat jų rėmėjams).

Grūpei padarė įspūdį Centro įsipareigojimas gerinti savo „vidinio“ kokybės užtikrinimo sistemą; oficiali (ISO pagrindu parengta) „sistema“ yra plati, tačiau taip pat buvo aišku, kad veikia ne tokia oficiali „komunikacijos“ organizacijoje „sistema“, kuri labai veiksmingai (greitai) nustato svarbius klausimus (kalbant apie procesą ir rezultatus).

SKVC siekiant sėkmingai tęsti savo veiklą, bus svarbūs šie du veiksniai:

- užtikrinti, kad „įgimta“ ir galbūt šiek tiek užslėpta / neoficiali „kokybės kultūra“ (kurią darbuotojai propaguoja visoje organizacijoje) nebūtų „sugadinta“ įvedus pernelyg biurokratiškus oficialios „vidaus kokybės vadybos sistemos“ ir kokybės valdymo mechanizmų reikalavimus;
- užtikrinti, kad planuojant samdyti vis daugiau „trumpalaikių“ darbuotojų, jų integravimas į esamą „kultūrą“ išliktų prioritetu.

Apibendrinant, galima teigti, kad SKVC sukurta vidaus kokybės vadybos sistema ir kokybės valdymo mechanizmai yra visapusiški ir išsamūs. Nors jie sukurti palyginti neseniai, juos „palaiko“ pagirtinas SKVC darbuotojų atsidavimas. Darbuotojai taip pat naudojami ypač veiksmingu, bet turbūt mažiau oficialiu, organizacijoje veikiančiu „tinklu“. Jis pasižymi savalaikiškumu ir „iniciatyvumu“, tačiau dėl tam tikro „neoficialumo“ gali būti prarandama „įmonės atmintis“, jei organizaciją paliktų pagrindiniai darbuotojai. Atsižvelgiant į pastaruosius Centro įvykius, taip nebūtinai atsitiktų, tačiau viskas pasikeistų, jei būtų prisiimta per didelė galimai įpareigojanti ir per daug detalizuota vidaus valdymo našta.

Centras turės saugoti, kad bet kuri nauja (ir galimai biurokratiškesnė) sistema netaptų per daug orientuota į „duomenų fiksavimą“ ar labiau „reaktyvi“ ir sutelkta į „kokybiškos paslaugos teikimo“ poreikius, vietoj to, kad būtų orientuota į „paslaugos teikimą siekiant veiksmingai užtikrinti studijų kokybę“. Šie du reikalavimai nebūtinai yra nesuderinami, tačiau SKVC būtina apsvaistyti tuos savo veiklos aspektus, kurie yra svarbiausi vykdant pagrindinę Centro misiją, ir pagal juos nustatyti savo vidinio kokybės užtikrinimo prioritetus.

Centras gali norėti peržiūrėti savo kokybės politiką ir ne tik apsvarstyti „Kaip gali nuolat gerinti Centro paslaugų kokybę?“, bet greičiau užduoti klausimą „Kurios iš paslaugų, kurias teikia (ar galėtų teikti) daro didžiausią (galimą) poveikį Centro misijai (t. y. prisidėti prie studijų kokybės gerinimo Lietuvoje ir laisvo asmenų judėjimo pasaulyje)?“, o vėliau – klausimą „Kaip galėtų nustatyti šių paslaugų prioritetus ir jas pagerinti?“.

Antras priedas – vizito į vietą darbotvarkė



EUROPEAN ASSOCIATION
FOR QUALITY ASSURANCE
IN HIGHER EDUCATION



Preliminari Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo darbotvarkė

Vilnius, Lietuva

2012 m. kovo 13 d., antradienis

Popietė	Grupės atvykimas	Tarptautinis Vilniaus oro uostas
18.30–20.00	Grupės susitikimas	„Neringos“ viešbutis

2012 m. kovo 14 d., trečiadienis

<i>Laikas</i>	<i>Susitikimai su:</i>	<i>Tikslas / Diskusijų temos</i>
8.30–9.00	Trumpa ekskursija po SKVC patalpas	Sutikimas, supažindinimas su fizine infrastruktūra, trumpi susitikimai su darbuotojais jų kabinetuose
9.00–9.45	SKVC vadovybė: <ul style="list-style-type: none"> • Dr. Artūras Grebliauskas, SKVC direktorius • Aurelija Valeikienė, Direktorius pavaduotoja 	Organizacijos apžvalga, vidaus kokybės vadybos sistemos pristatymas, ESG laikymasis
10.00–11.30	Savianalizės suvestinės rengėjai: <ul style="list-style-type: none"> • Aurelija Valeikienė, Direktorius pavaduotoja • Almantas Šerpatauskas, Studijų vertinimo skyriaus vedėjas • Nora Skaburskienė, Institucinio vertinimo skyriaus vedėja • Rima Žilinskaitė, Kvalifikacijų vertinimo skyriaus vedėja • Daiva Buivydienė, vertinimo koordinatore • Gintarė Motiekaitienė, vertinimo koordinatore • Grytė Ruzgė, vyriausioji specialistė • Jolanta Kriščiūnaitė, vertinimo koordinatore 	Savianalizės procesas, savianalizės suvestinės rengimas ir išvados
11.30–11.45	<i>Kavos pertraukėlė</i>	
11.45–12.30	Išorinio kokybės užtikrinimo agentūros funkcijas vykdančių skyrių darbuotojai	SKVC veikla ir ESG laikymasis;

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

	<p>ir vadovai:</p> <p>Studijų vertinimo skyrius:</p> <ul style="list-style-type: none">• Almantas Šerpatauskas, Studijų vertinimo skyriaus vedėjas• Aušra Rostlund, Studijų vertinimo skyriaus vedėjo pavaduotoja• Gintarė Motiekaitienė, vertinimo koordinatore• Grytė Ruzgė, vertinimo koordinatore• Eimantė Gečytė, vertinimo koordinatore• Jolanta Kriščiūnaitė, vertinimo koordinatore• Renata Grinaitė, vertinimo koordinatore• Rasa Penkauskienė, vertinimo koordinatore• Kristina Žalnieriūnaitė, vertinimo koordinatore <p>Institucinio vertinimo skyrius:</p> <ul style="list-style-type: none">• Nora Skaburskienė, Institucinio vertinimo skyriaus vedėja• Daiva Tereščenko, vertinimo koordinatore• Daiva Buivydienė, vertinimo koordinatore• Tautvilė Tunaitienė, vertinimo koordinatore	<p>vidaus kokybės vadybos sistemos veikimas</p>
12.30–13.00	<p>Kvalifikacijų vertinimo skyrius:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rima Žilinskaitė, Kvalifikacijų vertinimo skyriaus vedėja• Kristina Sutkutė, kvalifikacijų vertintoja• Rūta Silevičiūtė, kvalifikacijų vertintoja• Dalia Abaravičiūtė, kvalifikacijų vertintoja	<p>SKVC vykdo ENIC / NARIC centro funkcijas; vidaus kokybės vadybos sistemos veikimas</p>
13.00–14.00	<p><i>Pietūs</i></p>	
14.00–15.00	<p>Šių skyrių tarnybos, darbuotojai ir vadovai:</p> <p>Teisės skyrius:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ieva Kairiūkštytė, Teisės skyriaus vedėja• Vaida Balčiūnaitė, vyriausioji specialistė <p>Finansų skyrius:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tomas Vainoras, Finansų skyriaus vedėjas• Nerijus Gokus, projektų finansų vyr. specialistas <p>Kiti tiesiogiai direktoriui atskaitingi specialistai:</p> <ul style="list-style-type: none">• Vilma Mieželienė, administravimo ir personalo vyriausioji specialistė• Julija Mažuolienė, projektų vyriausioji specialistė	<p>SKVC ir atitinkamų darbuotojų veikla; vidaus kokybės vadybos sistemos veikimas</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Gražina Radzvilavičiūtė, viešųjų ryšių vyriausioji specialistė 	
15.00–15.30	Ekspertų grupės pasitarimas	
15.30–17.00	Švietimo ir mokslo ministerija Dr. Nerija Putinaitė, Viceministrė (atsakinga už studijų ir mokslo sritis)	Lietuvos aukštojo mokslo sistemos ir reformos apžvalga; SKVC vaidmuo

2012 m. kovo 15 d., ketvirtadienis

9.00–10.00	Vertinime dalyvaujantys ekspertai (aukštųjų mokyklų ir socialinių dalininkų atstovai): <ul style="list-style-type: none"> • <u>Doc. dr. Saulius Vengris</u>, Vilniaus dailės akademijos Strateginės raidos prorektorius, dalyvavo vertinant vadybos programas ir universitetų veiklą • <u>Audronė Vareikytė</u>, Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja socialiniams klausimams, Vilniaus universiteto ir Mykolo Romerio universiteto dėstytoja, dalyvavo rengiant socialinio darbo studijų krypties aprašus ir vertinant socialinio darbo studijų programas • <u>Doc. dr. Daiva Lepaitė</u>, Vilniaus universiteto Studijų direkcijos Studijų programų skyriaus vyriausioji specialistė, dalyvavo vertinant pedagogikos studijų programas, taip pat SKVC projekte, skirtame studijų reguliavimui • <u>Doc. Valdas Jaskūnas</u> (Vilniaus universiteto Orientalistikos centras) dalyvavo vertinant filosofijos ir menų studijų programas • <u>Jonas Bartlingas</u>, Sveikatos apsaugos ministerijos Sveikatos priežiūros išteklių valdymo skyriaus vedėjas, dalyvavo vertinant visuomenės sveikatos ir odontologijos studijų programas 	Ekspertų dalyvavimas programų ir institucijų vertinime, kitoje SKVC veikloje
10.00–10.30	Ekspertų grupės pasitarimas	
10.30–11.00	SKVC patariamųjų organų atstovai: <ul style="list-style-type: none"> • <u>Doc. dr. Kęstutis Dubnikas</u> (Vilniaus universitetas), Studijų vertinimo komisijos pirmininkas, dalyvavo vertinant istorijos, filosofijos, religijos studijų programas • <u>Prof. dr. Rita Žukauskienė</u> (Mykolo Romerio universitetas), Studijų vertinimo komisijos narė, dalyvavo vertinant psichologijos studijų programas • <u>Linas Leonas</u> (Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Doktorantų 	Studijų programų vertinimo sprendimų priėmimo procesas

ENQA ekspertų grupės 2012 m. kovo mėn. atlikto išorinio Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) vertinimo išvados

	<p>taryba), Studijų vertinimo komisijos narys</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Saulius Olencevičius</u>, „Prime Consulting“ direktorius, Studijų vertinimo komisijos narys, dalyvavo vertinant vadybos programas, ISM vadybos ir ekonomikos universiteto, Vilniaus verslo kolegijos veiklą ir dalyvavo vertinant Vilniaus universiteto Tarptautinio verslo mokyklos veiklą • <u>Henrikas Mykolaitis</u> (Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija (LINPRA), Studijų vertinimo komisijos narys, dalyvavo vertinant vadybos, inžinerinės pramonės studijų programas ir dalyvavo vertinant Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos veiklą (preliminariai) 	
11.00–11.40	<p>Kolegijų atstovai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Dr. Gintautas Bražiūnas</u>, Vilniaus kolegijos direktorius (Vilnius, valstybinė institucija) • <u>Dr. Nijolė Zinkevičienė</u>, Kauno kolegijos direktoriaus pavaduotoja (Kaunas, valstybinė institucija) • <u>Ignas Stankovičius</u>, V. A. Graičiūno aukštosios vadybos mokyklos Institucinės plėtros direktoriaus pavaduotojas (Kaunas, nevalstybinė institucija) • <u>Doc. Danutė Remeikienė</u>, Alytaus kolegijos direktorė (Alytus, valstybinė institucija) 	Požiūris į SKVC veiklą ir vaidmenį Lietuvos AM sistemoje
11.40–12.20	<p>Universitetų atstovai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Doc. dr. Alfonsas Daniūnas</u>, Vilniaus Gedimino technikos universiteto rektorius (Vilnius, valstybinė institucija), buvęs SKVC tarybos narys (<i>preliminariai</i>) • <u>Prof. dr. Pranas Žiliukas</u>, Kauno technologijos universiteto studijų prorektorius (Kaunas, valstybinė institucija) • <u>Prof. dr. Jonas Ruškus</u>, Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto dekanas, buvęs Studijų vertinimo komisijos pirmininkas • <u>Prof. dr. Jonas Čaplikas</u>, Aleksandro Stulginskio universiteto studijų prorektorius (Kaunas, valstybinė institucija) 	Požiūris į SKVC veiklą ir vaidmenį Lietuvos AM sistemoje
12.20–13.00	<p>Studentai ir studentų asociacijų atstovai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Agnė Tamošiūnaitė</u> (Mykolo Romerio universitetas) dalyvavo vertinant 	Studentų dalyvavimas išorinio ir vidinio kokybės užtikrinimo

	<p>psichologijos studijų programas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rasa Paurytė (Mykolo Romerio universitetas) dalyvavo vertinant psichologijos studijų programą • Ieva Dičmonaitė, buvusi Lietuvos studentų atstovybių sąjungos (LSAS) prezidentė, dalyvavo vertinant ISM vadybos ir ekonomikos universiteto veiklą • Paulius Simanavičius, Lietuvos studentų sąjungos (LSS) Socialinių ir akademinų reikalų komiteto koordinatorius • Justas Bujokas, Vilniaus universiteto doktorantas, dalyvavo vertinant menų ir religijos studijų programą • Mindaugas Grajauskas (Kauno technologijos universitetas) dalyvavo vertinant filosofijos, šokio ir pedagogikos programas ir dalyvavo vertinant lingvistikos ir baltų filologijos programas (<i>preliminariai</i>) 	procesuose
13.00–14.00	Grupės susirinkimas / Pietūs	
14.00–15.30	<p>Centro taryba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Prof. habil. dr. Jonas Čičinskas</u> (Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas), Tarybos pirmininkas • <u>Prof. Dr. Rimvydas Jasinavičius</u> (Mykolo Romerio universitetas), Lietuvos pramoninkų konfederacijos viceprezidentas, Tarybos pirmininko pavaduotojas (<i>nedalyvaus susitikime, nes išvykęs į komandiruotę</i>) • <u>Saulius Baliukynas</u>, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos mokymų projektų vadovas (<i>preliminariai</i>) • <u>Tomas Baranauskas</u>, Lietuvos kultūros ir meno tarybos narys • <u>Daiva Daugvilienė</u>, Tarptautinės teisės ir verslo aukštosios mokyklos kanclerė • <u>Dainius Dikšaitis</u>, Lietuvos studentų sąjungos prezidentas • <u>Dr. Renaldas Jurkevičius</u>, Lietuvos sveikatos mokslų prorektorius studijoms (<i>preliminariai</i>) • <u>Prof. habil. dr. Domas Kaunas</u>, Lietuvos mokslų akademijos mokslinis sekretorius (Vilniaus universitetas) • <u>Antanas Levickas</u>, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo 	Požiūris į SKVC veiklą ir vaidmenį Lietuvos AM sistemoje, SKVC valdymą

	<p>ministerijos Studijų, mokslo ir technologijų departamento Koleginių studijų skyriaus vedėjas (<i>preliminariai</i>)</p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Rūta Norkienė</u>, Lietuvos Respublikos Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto biuro patarėja (<i>preliminariai</i>)• <u>Prof. dr. Viktoras Senčila</u>, Lietuvos aukštosios jūreivystės mokyklos direktorius	
15.30–17.00	Uždaras ekspertų grupės pasitarimas	
17.00–17.30	<p>Ekspertų grupės narių atsiliepimai. Dalyvauja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Artūras Grebliauskas, SKVC direktorius• Aurelija Valeikienė, Direktoriaus pavaduotoja• Almantas Šerpatauskas, Studijų vertinimo skyriaus vedėjas• Nora Skaburskienė, Institucinio vertinimo skyriaus vedėja• Rima Žilinskaitė, Kvalifikacijų vertinimo skyriaus vedėja• Ieva Kairiūkštytė, Teisės skyriaus vedėja• Tomas Vainoras, Finansų skyriaus vedėjas• Aušra Rostlund, Studijų vertinimo skyriaus vedėjo pavaduotoja• Vilma Miežalienė, administravimo ir personalo vyriausioji specialistė• Julija Mažuolienė, projektų vyriausioji specialistė• Gražina Radzvilavičiūtė, viešųjų ryšių vyriausioji specialistė	

2012 m. kovo 16 d., penktadienis – Grupės išvykimas